

**Diputació
Barcelona**

Institut del Teatre

DOSSIER DE PREMSA 2009

Mae

Centre de Documentació
i Museu de les Arts Escèniques

Articles sobre el MAE i a l'IT

Bordes, Jordi. "La Ciutat (fantasma) del Teatre". El Punt, 14/04/2009

Tracta del projecte Ciutat del Teatre i de la possibilitat d'una seu d'exposició permanent pel MAE.

"L'Institut del Teatre restaurarà una part de tres decorats de Mestres Cabanes". Regió 7, 06/05/2009

En ocasió de la cessió dels decorats, Regió 7 dedicà a l'Institut del Teatre un article sobre la cessió i la preservació que en farà el MAE.

Bordes, Jordi. "L'Institut del Teatre restaurarà decorats històrics del Liceu". El Punt, 06/05/2009

El Punt dedicà un article al MAE en ocasió de la cessió dels decorats, amb informació dels nostres fons .

Mata i Riu, Toni. "Passejant per les golfes del teatre català". Regió 7, 08/08/2009

Regió 7 va dedicar al MAE dues pàgines senceres amb fotografies a color. Fa especial referència als fons que es conserven del Mestre Cananes i del Tenor Francesc Viñas perquè eren de la seva comarca.

Articles que fan referència al MAE

Mata i Riu, Toni. "El Liceu recupera escenografies de Mestres Cabanes salvades de l'incendi". Regió 7, 13/06/2009

Dues pàgines senceres amb fotografies amb especial referència al paper del MAE com a entitat que preservarà els decorats.

Dávila, Ana María. "De las cenizas del Liceu". El Mundo (Suplement de cultura, núm 215), 25/06/2009

Dues pàgines amb fotografies a color, on dedica una part important a la preservació que en farà el MAE.

Mata i Riu, Toni. "El Liceu inventaria els decorats de tres òperes de Mestres Cabanes". Regió 7, 18/07/2009

Dues pàgines senceres del diari sobre els decorats de Mestres Cabanes amb especial referència el MAE

Levero, Norma. "Els germans Castells inventarien decorats de la postguerra del Liceu". El 9 nou, 31/07/2009

Es fa referència al MAE que serà la institució que els preservarà

Cortés, Josep Maria. "El legado de los Sedó". La Vanguardia, 11/10/2009

La Vanguardia va dedicar un article de dues pàgines a la família Sedó i es fa referència a la col·lecció bibliogràfica que es conserva a l'Institut.

Filella, Carina. "Arola editarà una revista especialitzada en arts escèniques, 'Hamlet'". El Punt, 18/11/2009

L'article dedicat a la presentació de la revista, fa referència a la secció fixa que es dedicarà al MAE.

Revistes

Pérez, Manuel. "Figurinisme : Vestir Teatre". TeatreBCN (Núm. 103), gener 2009. Pàgines 46-49

La revista dedicà el mes de gener un article a 4 figurinistes: Maria Araujo, Mairel Soria, Montse Amenós i Mercè Paloma i fa referència als nostres fons. Les fotografies es van fer a l'Institut i els vestits que surten pertanyen als fons del MAE.

Ginart, Belén. “Joies del Museu. El fascinant llegat de Tórtola Valencia”. Hamlet (Núm. 0), desembre 2009.

Hamlet, la revista de les Arts escèniques dedicarà una secció a les joies del Museu de les Arts Escèniques. Aquest primer article presenta el llegat que conservem de la ballarina Tórtola Valencia.

“L’Institut del Teatre es connecta a l’Anella Científica”. Teraflop : Revista del Centre de Supercomputació de Catalunya (Núm. 105), desembre 2009. Pàgina 13

La revista dedica una pàgina sencera a l’Institut del Teatre en motiu de la seva connexió a l’anella científica.

La Ciutat (fantasma) del Teatre

El projecte, encarregat el 1995 a Lluís Pasqual, s'ha desfet com un terròs de sucre en el més absolut oblit

JORDI BORDES/ Barcelona

● Havia de ser una referència europea: un espai on es congregués la formació i l'exhibició de totes les arts escèniques. El punt de trobada de les entitats d'artistes

professionals, la residència dels actors per a les funcions del Grec o del Lliure o bé els professors i alumnes estrangers que assistissin a les classes de l'Institut del Teatre. Al 1995 era un projecte il·lusional.

dor. Al 1999, amb l'informe de Lluís Pasqual presentat, va passar a ser una idea ambiciosa i costosa (20 milions d'euros per curs). Al 2004, amb el canvi de color a la Generalitat i l'entrada de màquines a

uns vells pisos, semblava una idea possible, un cop matisat. La Ciutat del Teatre es va fondre el novembre. Al febrer ho van ratificar Ajuntament i Diputació. Ha estat un somni de grans titulars fantasma.

El 26 de febrer el ple de la Diputació de Barcelona va ratificar la dissolució del Consorci de la Ciutat del Teatre, apuntada pels actuals del govern en una reunió el 13 de novembre. L'Ajuntament de Barcelona va ratificar aquesta dissolució en el ple el dia següent, el 27 de febrer. Ratificada aquesta desaparició per les dues institucions que participaven al consorci, el projecte queda enterrat per sempre més. De fet, ja feia un parell d'anys que planava en els limbs, des que el director de la Ciutat del Teatre, Joan Maria Gual, decidís canviar aquesta plaça per la de direcció del Festival de Peralada. Gual, un històric a l'entorn de l'Institut de Cultura de Barcelona, que havia dirigit en diverses ocasions el Mercat de les Flors, reconeixia fa uns dies a aquest diari que se sentia «decebut» del resultat de la reformulació del projecte i les inversions per alliberar la plaça. Ara, serveix per a uns nois que practiquen amb el monopati, es lamentava, sense voler menystenir aquest grup.

El projecte de la Ciutat del Teatre va començar al 1995, quan el llavors alcalde Pasqual Maragall va entendre l'oportunitat d'ajuntar l'Institut del Teatre, el nou Teatre Lliure, el Mercat de les Flors, així com el Palau d'Esports (avui BTM) i l'Amfitreatre Grec. Es va encarregar l'estudi a Lluís Pasqual, que va costar 240 milions de pessetes. L'estudi plantejava 40 produccions anuals de teatre i dansa, amb contínua presència de companyies internacionals. Al'agost, es faria vacances. La música incorporava des de produccions d'òpera fins a la sarsuela; des de repertori cambrístic contemporani fins a la programació d'autoria clàssica (amb la desapareguda Orquestra de Cambra del Teatre Lliure) i moderna. Deu dels 20 milions de despesa anual s'haurien de cobrir amb taquillatge, explotació comercial i patrocin. L'altra meitat s'aconseguiria de finançament

Inici de la demolició dels vells edificis de pisos, al gener del 2005. / LLUÍS CRUSET

El pàrquing, sí; l'Àgora, la darrera incògnita

● Tot i que ja fa anys que s'ha beneït la construcció del pàrquing a sota de la plaça Margarida Xirgu (les cales es remunten al setembre del 2005), ara tothom creu que és la prova definitiva. El mes de juny passat, l'oposició política i la veïnal van fer aturar novament el projecte. Finalment, segons fonts veïnals, s'hi va donar el vistiplau després d'aprovar petits retocs. No canvia el nombre de places de rotació: 277. Ara s'estima que les obres començaran en pocs mesos, previsiblement després de la temporada Grec, ja que la plaça Margarida Xirgu és una plaça indispensable per absorbir el gruix d'espectadors

que vénen en vehicle privat als peus de Montjuïc. De fet, la situació de l'aparcament a aquesta zona es considera insuficient, sobretot arran dels èxits dels musicals (*Mamma mia!* i ara *La Bella y la Bestia*, de la multinacional del musical Stage Entertainment al Barcelona Teatre Musical). El projecte de la Ciutat del Teatre que va preveure Lluís Pasqual també preveia com a emblema d'aquest nou pol de creació i difusió europea un nou edifici d'uns 10.000 metres quadrats. Probablement, segons les fonts consultades, aquest edifici (que s'assentava pràcticament al mateix espai dels antics pisos) és el

que té una major incertesa. Podria ser que finalment es limiti a un edifici que sigui seu d'una exposició permanent del Museu d'Arts Escèniques de l'Institut del Teatre. Si es troba finançament. Al 2005, quan semblava que es reactivava la Ciutat del Teatre, el llavors gerent del districte de Sants, Josep Garcia Puga, reconeixia que seria convenient definir bé la funcionalitat de l'edifici comú, l'Àgora, per poder establir les connexions al soterrani així com calcular ja el pes que haurien d'aguantar les columnes del futur pàrquing. El seu disseny pot condicionar la construcció i la magnitud de l'Àgora.

pàrquing subterrani, gràcies a la desaparició d'un pisos tronats, després que es realotgessin els veïns de les tres escales. Ara, a la plaça hi cap el circ, remata Rigola. Ha fet temporada el Tortell Poltrona «i hi tornarà». El 2004, però, amb els pisos encara sencers hi va cabre la vela de Monti i Cia. Pel director del Lliure, és bona la política d'aprofitar velles fàbriques escampades per tota la ciutat per ubicar-hi tallers d'assaig, una de les altres funcions pensades per a l'edifici comú, l'Àgora.

Coherència política

Rigola considera que, abans d'avançar en un projecte ambiciós, les institucions han d'invertir en els teatres públics, sobretot ara que algunes han reduït la seva aportació, arran de la crisi. El Lliure, que ja prepara programació per Gràcia pel 2010, aposta per la coherència i per enfortir la marca dels equipaments culturals actuals.

públic.

Joan Maria Gual va rebre l'encàrrec del regidor Ferran Mascarell que llegís l'ambiciós projecte de Pasqual, a la baixa. Va presentar la seva nova proposta pels volts del 2003. Mai li van dir ni gall ni gallina sobre l'edifici comú que tanqués la plaça (i que feia

imprescindible tirar a terra uns antics pisos, construïts el 1955 per allotjar les famílies dels mecànics del parc mòbil municipal).

Coordinació natural

La setmana passada, Àlex Rigola, director artístic del Lliure, treia importància a la dissolució del Consorci,

pensat perquè es coordinessin els diferents equipaments. Ara es fa de manera orgànica, «sense que ningú ho imposi, això és un símptoma de bona salut». Exemples? El Lliure va modificar la seva línia de programació quan el Mercat es va especialitzar en dansa; el Lliure cedeix

vestuari per a assaigs de l'Institut del Teatre. No és tan excepcional. Entre TNC i Lliure se cedeixen focus puntualment per amortitzar uns recursos públics. Per Rigola, la plaça ha guanyat en lluminositat, «és molt més oberta» i té un ampli ús dels veïns. També es pot plantejar el

Cultures

TEATRE | MÚSICA | LLETRES | DANSA | TENDÈNCIES | TRADICIONS | CINE | TELEVISIÓ

CINEMA CRÍTICA

UNA ALTRA ADAPTACIÓ PRESCINDIBLE

Jordi Bordas

X-MEN ORÍGENES: LOBEZNO

► **Director:** Gavin Hood. **Intèrprets:** Hugh Jackman, Liev Schreiber, Danny Huston i Dominic Monaghan. **Bages Centre (Manresa), Catalunya (Berga), Kursal (Igualada) i Multicines Abrera** ★★

Hollywood està decidida a esprémer una de les seves gallines d'ous d'or: les adaptacions dels còmics més populars. Després de *X-2* –una seqüela decebedora–, ens arriba un altre film inspirat en els superherois de Marvel. *X-Men Orígenes: Lobezno* es concentra astutament en un dels éssers mutants més carismàtics, Lobezno, que encimbellà Hugh Jackman. El llargmetratge explora les arrels d'una criatura dividida violentament entre la natura humana i l'animal.

Gavin Hood, un director sud-africà fixat pel cinema nord-americà, ha abraçat l'estètica més buida, pirotècnica i inoperant. Aquest discret creador va emergir amb dues propostes socials, tan febles com epidèrmiques: *Tsotsi*, que guanyà l'Oscar a la millor pel·lícula de parla no anglesa, i *Expediente Anwar*. *X-Men Orígenes: Lobezno* no es diferencia de molts altres productes de Hollywood que s'han apropiat darrerament a l'univers del còmic amb una òptica híbrida i un resultat final insuls i inconsistent. Hood no s'atreveix, d'una banda, a aprofundir en el turment interior del protagonista, com sí que feien les dues últimes i notables versions de *Batman*, i, de l'altra, tampoc no està carregat del magnetisme formal per captivar-nos amb una posada en escena

EL LLEGAT D'UN MESTRE ► L'incendi que va assolar el Gran Teatre del Liceu de Barcelona fa quinze anys va destruir una bona part de les escenografies per a òperes que havia creat Josep Mestres Cabanes mig segle abans. Un acord amb l'Institut del Teatre permetrà restaurar les peces de tres dels decorats que va signar l'artista manresà

L'Institut del Teatre restaurarà una part de tres decorats de Mestres Cabanes

► Les peces es van malmetre en l'incendi que va destruir el Liceu barceloní fa quinze anys

AGÈNCIES | BARCELONA

El Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre, de Barcelona, restaurarà i conservarà decorats històrics cedits pel Gran Teatre del Liceu, que van ser malmesos en l'incendi del 1994, entre els quals n'hi ha tres de l'escenògraf i pintor manresà Josep Mestres Cabanes. La signatura de l'acord que fa possible la rehabilitació de les peces va tenir lloc ahir al migdia a la seu de la Diputació, a la capital catalana, amb la presència del president d'aquesta institució, Antoni Fogué, i el director general del Liceu, Joan Francesc Marco.

La trajectòria artística de Mestres Cabanes, que va néixer el 1898 a Manresa i va morir el 1990 a Barcelona, centra una bona part del seu reconeixement en les escenografies que va realitzar per a òperes que s'havien de representar al Liceu. Entre les que s'han recuperat per restaurar-les n'hi ha tres de creació seva: els telons de fons de *Die Meistersinger von Nürnberg* (*Els mestres cantaires de Nuremberg*), que es va representar del 1944 al 1950, *Parsifal* (1941-42) i *Siegfried* (1951). Uns decorats que fins ara eren en les dues naus que el Liceu té a la localitat anomenada del Bruc.

Marco va explicar que «no es tracta d'escenografies completes, però tenen importància des del punt de vista patrimonial». Les altres cinc peces que es recuperaran són el decorat de *Marina* (1938), de Salvador Alarma, els de *Tannhäuser* (1950), *La Bohème*

Una part d'un decorat de l'òpera *Els mestres cantaires de Nuremberg*

Una de les peces recuperades va formar part de l'òpera *Marina*

(1951) i *Don Gil de Alcalá* (1954), de Ramon Batlle, i de *Las golondrinas* (1951), de Josep M. Espada. «Tenen un gran valor històric i artístic», van afirmar Fogué i Marco en la signatura del conveni,

obert a futures donacions.

Els fons del Museu de les Arts Escèniques estan situats a l'Institut del Teatre i es poden visitar si prèviament se sol·licita una visita. El president de la Diputació, An-

Els efectes del gran incendi del 1994

► L'incendi que va destruir el Liceu el 31 de gener del 1994 també va malmetre una bona part de les escenografies de Josep Mestres Cabanes, que hi va treballar del 1941 al 1956 i en va ser el darrer escenògraf fix. La catedral lírica, però, conserva les pintures al·legòriques a la música i el cant que decoren el Saló dels Miralls, realitzades pel pintor manresà l'any 1946, i la sala que hi ha sobre la platea del teatre, on treballava, porta el seu nom. Del llegat de Mestres Cabanes també es guarden nombrosos teatrets de les seves escenografies. Entre les òperes per a les quals va elaborar decorats hi ha l'*Aida* de Verdi projectada el 1937 i que es va portar a escena el 1945. El seu nom és recordat com una de les grans figures que, entre bastidors, ha tingut el Liceu al llarg de la seva història.

toni Fogué, es va mostrar disposat a donar més visibilitat al centre, sempre que tingui la col·laboració d'altres institucions, com la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona.

Fogué va afegir que «la confluència de les tres institucions ha de facilitar que Catalunya disposi del fons del museu digitalitzat i al servei de tothom i, alhora, d'un espai com a punt de trobada del patrimoni d'arts escèniques».

ENTREU I PARTICIPEU EN:

www.cuatroporcero.com

GUANYEU DIÀRIAMENT

4x0

EMPORTEU-VOS 4 PNEUMÀTICS I NO EN PAGUEU CAP

I A MÉS, US CONVIDEM AL CINE: EMPORTEU-VOS 2 ENTRADES GRATIS!

Bonics regals del nostre recollidor durant setmanes disponibles al teu web www.cuatroporcero.com. Promoció vàlida a Espanya del 7 d'abril al 30 de maig de 2009, quan s'ompleu 2 o 4 pneumàtics de les marques Michelin, Kleber o BFGoodrich de turisme, camions o tract.

GUZMAN PNEUMATICS

Prudenci Comellas, 38

08242 Manresa

Tel: 938 752 094

Tel: 938 751 340

Més de 300 tallers a Espanya, Portugal i Andorra.

902 35 22 22

www.vialider.es

VIALIDER

Fes Fes Fes

Guzman

PREMIUM

PREMIUM

L'escultura modernista reneix al cementiri

Cementiris de Barcelona i l'empresa d'Olot Art Cristià ofereixen peces funeràries de grans mestres a preus assequibles

MARIA PALAU / Barcelona

● Les grans famílies burgeses de mitjan i final del segle XIX es disputaven els arquitectes i els artistes més famosos perquè els dissenyessin la casa de l'Eixample i,

amb la mateixa aspiració d'opulència, la casa de l'etern repòs al cementiri. La moda dels panteons i dels sepulcres monumentals va decaure al llarg del XX fins esdevenir mínima. Una iniciativa que ha en-

degat Cementiris de Barcelona pretén atorgar i retornar al segle XXI l'esplendor i el prestigi social dels mausoleus i dels sobris nínxols. L'entitat funerària ha signat un conveni amb l'empresa centenària

d'imatgeria religiosa Art Cristià d'Olot, gràcies al qual es posa a l'abast de tothom, a preus assequibles, reproduccions d'escultures de mestres modernistes per decorar sepultures i làpides.

Mai fins ara el que es coneix com art funerari havia estat tan a l'abast de tothom. Abans i ara, encarregar una escultura a un artista de prestigi per dignificar la tomba d'un ésser estimat tenia un preu no apte per a totes les butxaques. Això ha canviat. El conveni de col·laboració que van signar ahir Cementiris de Barcelona i l'empresa Art Cristià permet adquirir una obra d'art de firma reputada per entre 700 i 4.000 euros, en funció de si és un relleu –ideal per lluir a una làpida– o una escultura –per als monuments funeraris de més alta volada–. El preu és irrisori si es té en compte que una escultura original costa molt més del doble.

No hi ha cap truc, però sí l'ajuda inestimable dels nous materials escultòrics més econòmics. Art Cristià disposa dels motlles originals d'aquestes peces i, a través de l'acord amb Cementiris de Barcelona, en farà reproduccions amb resines recobertes amb un bany de bronze o fibra de vidre. De moment, i en espera de quina rebuda tindrà aquesta iniciativa, que és pionera a Catalunya i a Espanya, els interessats tenen un catàleg de cinc escultures modernistes d'autors cotitzats: Josep Berga i Boada, Celestí Devesa, Miquel Blay i Josep Llimona. «Si hi ha demanda, hi haurà més oferta d'escultures», va dir ahir el director general de Cementiris de Barcelona, Jordi

Valmaña. I si l'èxit és prou sòlid, la iniciativa té números per expandir-se a més recintes funeraris de Catalunya. A Art Cristià se li ha obert un horitzó de mercat, ja que mai havia treballat per a cementiris, i les seves escultures estaven fabricades per a espais interiors. Els paisatgistes de l'escola d'Olot Joaquim Vayreda i Josep Berga i Boix van fundar Art Cristià el 1880 per donar una sortida professional als alumnes més avantatjats de l'Escola de Dibuix d'Olot. A partir de llavors, múltiples artistes de prestigi van passar pels tallers d'aquesta empresa degana de la imatgeria religiosa.

Per a Cementiris de Barcelona, aquest projecte és un pas més en la seva estratègia de rehabilitar i revalorar els recintes funeraris de la capital catalana, i en especial els dos cementiris monumentals, el de Montjuïc i el del Poblenou. En el cas del cementiri del Poblenou, que és el més antic de Barcelona i és on ahir es va fer la presentació del conveni de col·laboració amb Art Cristià, Valmaña va explicar que s'ha fet un esforç inversor de rehabilitació de fins a 1,5 milions d'euros els últims tres anys. L'aspecte de molts panteons no és encara el desitjable, però l'entitat funerària ha intensificat els contactes amb els hereus d'aquests monuments per tal de convèncer-los i donar-los facilitats perquè els rehabilitin.

Joaquim Vayreda, president del consell d'administració de l'empresa Art Cristià, ahir al cementiri de Poblenou amb una de les cinc escultures que es poden comprar per decorar un panteó: un àngel (de 110 centímetres) de Josep Berga i Boada (1872-1923), un dels principals introductors del modernisme a Olot. / QUIM PUIG

ART FUNERARI

► Peça de marbre reconstituït de Celestí Devesa i Pinadella (1868-1935), l'escultor que –amb diferència– té més obres al cementiri d'Olot.

► Un relleu, també és obra de Devesa, en aquest cas de resina amb patina de bronze. Devesa va treballar al taller d'Art Cristià a final del segle XIX.

► Un altre relleu, firmat per Miquel Blay i Fàbregas (1866-1936), autor d'una de les escultures més cèlebres de l'art català: *Els primers freds*.

► Un relleu més, creat per Josep Llimona i Bruguera (1864-1934), l'escultor modernista català per excel·lència. Va esculpir multitud de peces funeràries.

L'Institut del Teatre restaurarà decorats històrics del Liceu

J.B. / Barcelona

● El Museu de les Arts Escèniques (MAE) de l'Institut del Teatre serà el nou espai on es guardaran alguns dels decorats que es van salvar miraculosament de l'incendi del Gran Teatre del Liceu del 1994 i del seu posterior oblit a un racó de les naus de magatzem que el Gran Teatre del Liceu té al Bruc. El conveni, obert a aquells elements que es consideri que ja no tenen sortida per a la representació i que tinguin

un valor patrimonial, concreta decorats d'alguns quadres de *Marina* (1938), *Tanhäuser* (1950), *La Bohème* (1951), *Don Gil de Alcalá* (1954), *Die Meistersinger von Nürnberg* (1944-50), *Parsifal* (1941-42), *Siegfried* (1951) i *Las golondrinas* (1951). Són escenografies de Salvador Alarma, Ramón Batlle, Josep Mestres Cabanes i Josep M. Espada.

El nou director general del Liceu, Joan-Francesc Marco, va descobrir les te-

les rebregades al Bruc, en una de les seves visites de presentació i va demanar la col·laboració del MAE per poder-les restaurar i que les pogués custodiar. Marco aclaria ahir en la signatura del conveni que el Liceu «no té espai per conservar aquest patrimoni» que, d'altra manera, es deterioraria.

El Liceu mantindrà els decorats d'*Aida*, que ha recuperat recentment a escena. El dia de l'incendi, tot aquell material era fora del

teatre de la Rambla i no va tenir cap desperfecte, segons fonts del Liceu. No van tenir tanta sort els decorats que sí que van ser víctimes del foc i de la posterior aigua dels bombers. Bona part d'aquestes restes són les que ara s'aniran restaurant i custodiant al MAE.

Un museu poc visible

El MAE és un dels museus més importants en l'àmbit europeu d'aquesta àrea, amb incunables del segle

d'or espanyol i de la dramàtica catalana de principi del segle XIX. És el centre de referència al qual la majoria de col·leccions acaben incorporant-se. El president de la Diputació de Barcelona, Antoni Fugué, entén que el més important d'aquest centre és que es conservi el material i que sigui accessible, principalment, per a investigadors. Des de fa uns anys s'ha iniciat la digitalització de tots els fons, un fet que facilita la seva con-

sulta i en garanteix la conservació. També es pot consultar físicament, demanant cita prèvia. Fugué reconeix que, un cop aconseguit aquests objectius, «falta» fer-la més visible a través d'una exposició de la col·lecció permanent. Inicialment hi havia previst construir-la dins de la desapareguda ciutat del teatre. Ahir Fugué animava, com a mínim, l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat a tirar endavant aquest projecte.

Cultures

TEATRE | MÚSICA | LLETRES | DANSA | TENDÈNCIES | TRADICIONS | CINE | TELEVISIÓ

EL BAGUL DELS RECORDS ► El destí final de les escenografies de Mestres Cabanes salvades de l'incendi del Liceu, i que **Regió7** ja ha anat explicant que s'han inventariat i documentat en un taller de restauració de primera fila, és el Museu de les Arts Escèniques, a la seu de l'Institut del Teatre, a Barcelona. Un espai que atresora un extens fons de material sobre la història de l'escena catalana amb peces sorprenents

MIREIA ARSO

La directora del Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques, Anna Valls, ensenya uns vestits que va fer servir el tenor moianès Francesc Viñas en una *Aïda* l'any 1913

Passejant per les golfes del teatre català

► Obres de Mestres Cabanes i vestits del tenor Viñas, entre les nombroses peces del Museu de les Arts Escèniques

Toni Mata i Riu

BARCELONA

■ No hi ha escala de fusta rosegada per pujar-hi, ni trapa al sostre, ni un dit de pols amb teranyines i ratolins pels racons. Però la fasciació que exerceix una visita al magatzem del Museu de les Arts Escèniques és similar a pujar a les golfes de la iaia i buidar un bagul oblidat. Una arqueta modernista del despatx d'Àngel Guimerà, un manuscrit de Calderón de la Barca valorat en centenars de milers d'euros, les cartes d'Adrià Gual, un retrat d'Enric Borràs signat per Ramon Casas, fotografies del casament de Margarida Xirgu, un

vestit de mides amples de la Mary Santpere... I esbossos de Mestres Cabanes en làmines de gran valor històric i sentimental, teatrets de l'artista manresà, vestits que el tenor Francesc Viñas va lluir en una *Aïda* de fa un segle, llibres del dramaturg Ramon Vinyes, a qui García Márquez va batejar com *el savi català*... No hi ha calaix ni prestatge sense anècdota, sense un bri d'història.

Amb seu a l'edifici de l'Institut del Teatre, a Montjuïc (Barcelona), el Museu de les Arts Escèniques és moltes coses, però encara no un museu. Acumula material, l'ordena i el documenta, un fons vas-tíssim que a mesura que es va inventariant es pot consultar a la pà-

EL MUSEU

Un centre amb una història gairebé centenària

► El Museu de les Arts Escèniques es va fundar el 1921. Actualment fa servei com a centre de documentació i suport a la docència i a la recerca. Les principals col·leccions són de figurinisme, escenografia, titelles, cartells i indumentària.

gina web <http://escenadigital.institutdelteatre.cat>. El següent pas és el museu virtual, que hauria d'estar enllestit la propera primavera, i el darrer graó un museu de veritat en un local encara per deter-

minar. La directora del centre, Anna Valls, s'il·lusiona amb una data, l'any 2013, quan es complirà el primer centenari de l'institut, per veure complert el somni.

Mentre s'apropa aquest dia, el MAE continua recopilant papers i objectes de la més diversa procedència. Entre les donacions més recents hi ha les escenografies que Josep Mestres Cabanes va realitzar per a les òperes *Parsifal* (1941), *Els mestres cantaires* (1946) i *Sigfrid* (1951) i que es van estrenar al Liceu fa més de mig segle. Tal com ha explicat **Regió7** en sengles reportatges publicats els dies 13 de juny i 18 de juliol, els decorats es van salvar de l'incendi que va devastar el gran teatre barceloní el 31

de gener del 1994. La urgència del moment, però, no va procurar a les escenografies del creador manresà, i a les d'altres destacats artistes com Salvador Alarma, Ramon Batlle i Francesc Pou, més protecció que deixar-les aparcades en un altell al magatzem que la institució té al Bruc (l'Anoia). Després de gairebé una dècada i mitja d'oblit, la direcció del Liceu va decidir salvar les que es conservessin en millor estat i cedir-les al MAE perquè les custodïi després que el taller de Jordi Castells les hagi estat netejant –no pas restaurant, perquè, en principi, no han de ser usades– i documentant, una

PASSA A LA PÀGINA 39 ►

► VE DE LA PÀGINA 38

tasca que s'ha dut a terme durant l'últim mes i mig.

«La nostra feina és recopilar la història de les arts escèniques a Catalunya, teatre, dansa, circ, òpera, titelles, màgia, sarsuela, les varietats... en l'àmbit professional», comenta Valls, i afegeix que «el teatre amateur és un altre món, no hi arribem, amb algunes excepcions com els Pastorets més rellevants i les Passions». La directora del centre explica divertida que «algun cop hem hagut d'agafar un taxi de pressa i corrents per anar a buscar material que volien llençar».

La incorporació de les escenografies se sumará a altres peces de Mestres Cabanes que el museu conserva des de fa anys. En unes quantes caixes es guarden maquetes que van servir al destacat artista manresà com a treball preparatori per a la confecció dels decorats. En uns altres calaixos dormen el son dels justos unes làmines signades per Mestres i que també formen part per mèrits propis de la història de l'òpera a Catalunya, com uns dibuixos de les representacions de *Guillem Tell* i *Egmont*, entre d'altres.

Els vestits de Francesc Viñas

Un equip de disset persones treballa dia a dia per ordenar una quantitat ingent de material. «L'any 1968, el museu va comprar un gran lot de llibres al bibliòfil Artur Sedó», una aportació de gran vàlua, no tan sols en l'àmbit cultural sinó també en el crematístic si els volums es posessin a la venda. Però ni tan sols es poden consultar lliurement. Accedir a aquest fons està reservat a estudiosos, i sotmès a mesures de control. «Ara ja hem arribat a un punt en què si ens arriben llibres i ja en tenim més de tres còpies, els cedim a altres biblioteques. La política del centre és acceptar totes les donacions que ens facin, tant de llibres com d'altres materials, però sempre mirant si són d'interès».

Una de les col·leccions del MAE és la de vestuari, amb unes 700 peces d'artistes com Enric Borràs, Margarida Xirgu, Tórtola València i el tenor moianès Francesc Viñas. En la imatge de la pàgina anterior, Anna Valls ensenya un parell de vestits egipcis de color salmó que va lluir el famós cantant en una *Aida* que es va representar l'any 1913. «Fins fa un any, tot aquest llegat el teníem en caixes, però es po-

MIREIA ARSO/MARTA PICH

El «Parsifal» de Mestres Cabanes, en maqueta i en decorat

► Una de les escenografies de Mestres Cabanes que es van salvar de l'incendi del Liceu i que ara s'han revisat i documentat per guardar-les al Museu de les Arts Escèniques correspon a l'òpera *Parsifal* (1941). Les dues fotografies mostren el decorat, quan s'estava inventariant fa unes poques setmanes al taller de Jordi Castells, i el seu teatret corresponent, que es conserva al Museu de les Arts Escèniques, en una imatge presa fa uns dies.

dia fer malbé i ara els guardem penjats. Tot i això, és un vestuari que requereix un tracte molt especial. Vestits amb gaire pedreria s'estripen si els tens drets. A més, s'han de dur a una tintoreria específica perquè no es poden netejar massa, es corre el risc que vagin perdent qualitat». Segons la directora del museu, «aquesta col·lecció ja no creixerà gaire perquè ara

els actors i els cantants ja no són els propietaris del vestuari, sinó els teatres. Ara bé, confiem que tard o d'hora podrem tenir peces de gent com la Caballé i el Carreras».

L'adquisició de records que configuren la història de les arts escèniques al país creix dia a dia. Entre les feines pendents que ara té el MAE entre mans hi ha «les caixes que la Rosa Regàs ens va donar

amb manuscrits del seu pare, Xavier Regàs», que va ser autor, traductor, director i productor teatral. Hi ha feina per comprar i vendre, i la principal preocupació de Valls és «anar tancant temes», expressió que significa «enllestir la documentació de cadascuna de les seccions i informatitzar-la».

Mirar a dreta i esquerra és topar amb una sorpresa a cada instant:

Interès pel Kursaal rehabilitat

► El gruix de la producció escènica del país té per marc la ciutat de Barcelona. El MAE, però, «vol abraçar» tot el territori, segons explica la seva directora, Anna Valls. És per aquest motiu que esdeveniments com la inauguració del Kursaal també haurien d'estar registrats d'alguna manera en les col·leccions del centre. «És evident que a Barcelona s'hi estrenen molts espectacles, però també en altres llocs. En el cas del Kursaal, l'interès no estaria en la programació quan aquesta el que fa és portar a Manresa muntatges que es produeixen a altres llocs, sinó en el fet mateix de la seva reobertura, ja que és un fet rellevant per a la ciutat i, per tant, per a Catalunya». En la complicada tasca de decidir què és important i què no dins de la història del teatre català, el Kursaal hi té un lloc.

El dit de Calderón, en una petita vitrina

► El metacarp de la mà dreta de Calderón de la Barca, insigne autor de les lletres espanyoles, és en una vitrina de petites dimensions que forma part d'una peça de fusta que, probablement, és l'objecte més singular que es guarda al MAE. L'objecte va arribar al centre l'any 1923, amb una certificació notarial de l'autenticitat de la resta, exhumada el 1840. Després d'uns anys d'una certa deixadesa, el 1999 es va procedir a la seva restauració. El museu, a més, i gràcies a la donació d'Artur Sedó, també atresora tres manuscrits hològrafs de Calderón, *El agua mansa*, *La más hidalga hermosura* i *Loa sacramental que se hizo en el Auto del Maestrazgo del Tussón*, així com primeres impressions calderonianes del segle XVII.

castanyoles, bustos, titelles, mobles, barrets, paraigües, cartells... El MAE és avui dia un gran contenidor que guarda a pany i forrellat la memòria escènica del país. L'íntima il·lusió dels seus responsables és que el públic tingui l'oportunitat de veure'n una part quan el museu real sigui, valgui la redundància, una realitat. Temps al temps.

MIREIA ARSO

ESCENOGRAFIES

Noms il·lustres de l'escena del país

► La col·lecció de material escenogràfic conté més de 8.000 documents. Hi ha producció dels tallers barcelonins de final del s. XIX i principi del XX, entre altres elements, i de creadors com Mestres Cabanes, Puigserver i Alarma.

MIREIA ARSO

LLIBRES DE TEATRE

120.000 obres i algunes joies

► El fons bibliogràfic aplega manuscrits del segle XVII d'autors com Calderón de la Barca i Lope de Vega, d'un valor enorme, i originals de dramaturgs catalans com Santiago Rusiñol. El fons és de 120.000 peces.

MIREIA ARSO

QUADRES

La vocació pictòrica de les arts escèniques

► Un retrat del gran actor Enric Borràs que va pintar Ramon Casas és una de les peces més lluïdes del fons del centre. Els quadres del MAE serveixen, principalment, per formar part de diverses exposicions.

MIREIA ARSO

TITELLES

La particularitat del titella català

► El titella català té un tret que l'ha fet mundialment famós: dins del ninot hi ha tres forats en comptes d'un. Una característica que permet maniobrar el titella amb més facilitat. El museu conserva 300 peces de l'art titellaire.

Cultures

TEATRE | MÚSICA | LLETRES | DANSA | TENDÈNCIES | TRADICIONS | CINE | TELEVISIÓ

UN LLEGAT ARTÍSTIC GUARDAT AL BRUC ■ El Liceu disposa d'un magatzem a la població anoienca del Bruc on es guarda el material de les òperes. Una nau de trànsit constant d'attrezzo i vestuari on, des de l'incendi del 1994, s'amuntegaven les escenografies de paper d'artistes com el manresà Josep Mestres Cabanes. Un acord amb l'Institut del Teatre permet recuperar les que estan menys malmeses

El Liceu recupera escenografies de Mestres Cabanes salvades de l'incendi

► Un acord amb el Museu de les Arts Escèniques permetrà conservar diversos decorats que han estat quinze anys al magatzem del Bruc

TONI MATA I RIU | EL BRUC (ANOIA)

■ Amb les puntes cremades i enfarinats per la pols dels anys *dormen* quilos i quilos de paper en uns prestatges oblidats des que el 31 de gener del 1994 va cremar el Liceu. Heroisme, sentit del deure, sensibilitat artística o desesperació, però el cas és que molts decorats operístics es van salvar de la destrucció i, plegats i poc més, van viatjar una quarantena de quilòmetres per ocupar un lloc qualsevol a l'entresolat d'un magatzem del Bruc que el teatre va adquirir per ubicar-hi les restes del naufragi. La llarga hibernació de les gegantines obres d'art, fràgils i admirades, murals enormes de *Mari- neta*, *Walkiria*, *Terra baixa*, *Tan- häuser* i tants altres títols de la lírica universal, està vivint la seva particular primavera i el paper recobra vida. Un acord entre el Gran Teatre del Liceu i l'Institut del Teatre de Barcelona permetrà que els decorats en més bon estat canviïn de domicili i es conservin al Museu de les Arts Escèniques.

Josep Mestres Cabanes va ser un home amb sort en vida i un cop mort. Les escenografies de l'artista manresà van meravellar generacions d'amants de l'òpera, i l'excel·lent proposta que va crear per a l'*Aïda* de Verdi va atresorar la fortuna de gaudir dels favors del públic. El 2001, la popularitat de l'obra va portar el Liceu a encarregar la restauració dels decorats al taller de Jordi Castells, a Cardeu, el mateix que passarà revista les properes setmanes a les restes dels decorats de la vintena de produccions que entren en el conveni. Guardada en cinc caixes hermèticament tancades, entremig

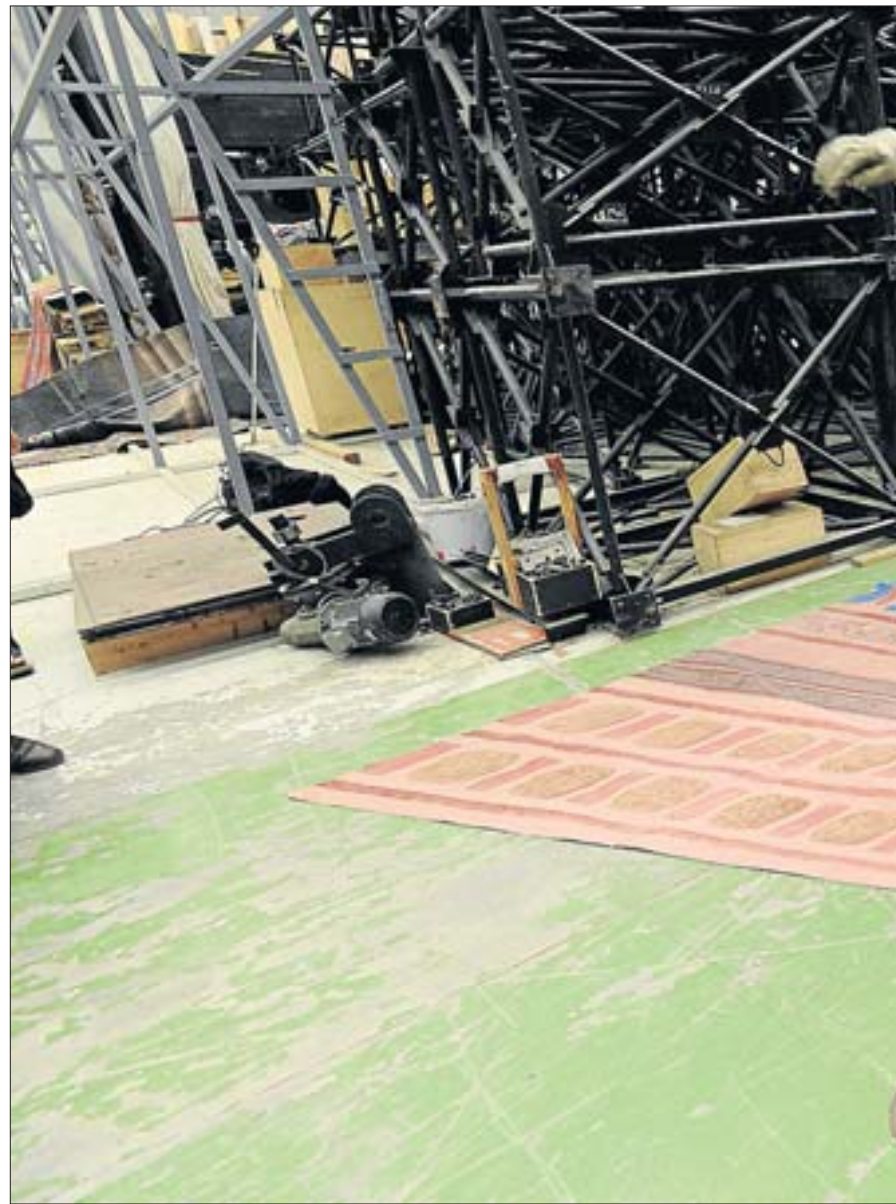
de muntanyes d'attrezzo, l'escenografia d'*Aïda* encara surt de gira. Ni la tecnologia digital no ha abatut l'encant i l'autenticitat del llegat del mestre manresà. Seves van ser també les escenografies de *Parsifal* (1941), *Els mestres cantaires de Nuremberg* (1946) i *Sigfrid* (1951) que, després de quinze anys arraconades, es beneficien ara de l'entusiasme de Joan Francesc Marco, director general del Liceu, per rescatar-les.

L'ordre caòtic

El magatzem del Bruc és la rerebotiga del Liceu. Un rectangle de 8.500 m² al qual el cap de logística del teatre, Víctor Antich, acudeix cada setmana. Dimecres al matí, durant la visita que **Regió7** va realitzar al recinte, s'estava carregant l'attrezzo del *Turandot* que el mes vinent tancarà el curs operístic a la *catedral* de la Rambla. Tones de material emmagatzemades en un «ordre caòtic», tal com explica Antich. «No és un joc de paraules, és l'expressió per definir com s'ha d'ordenar la logística d'un teatre. Aquí no entren cinc milions de llaunes de tomàquet triturat, totes de les mateixes mides. Tot el que arriba aquí té unes dimensions diferents». Una ullada a l'espai li dóna la raó: un cap gegantí amb el nas pelat que deixa al descobert les boletes blanques del porexpan, un grapat d'ovelles dins d'un carro, una calavera tragicòmica, mudes figures humanes, columnes imponents... «El futur són els contenidors, tenir el material a dins controlat per webcam i transportar-los amunt i avall», comenta Antich. «El Real de Madrid, Salzburg, Berlín... ho fan així».

Però el present del magatzem del Bruc evoca una època en què la memòria i l'experiència de les persones pesava més que els enginyers tècnics en l'ordenació dels elements. No és en va que Antich confessa que «està tot inventariat i ben controlat, però no és menys cert que sovint la manera més ràpida de trobar alguna cosa és recórrer als operaris i la seva bona memòria». Blai Munuera, la mà dreta d'Antich, s'estima el Liceu i reconeix que «vaig tornar a néixer» quan rememora, amb els ulls espurnejants pel record, el matí del devastador incendi. En un entre-solat s'amunteguen relíquies com el panell negre que anunciava l'òpera prevista aquell vespre, una funció de *Mathias der Maler* que les flames van condemnar a l'oblit.

Víctor Antich ha estat vetllant tots aquests anys perquè els decorats no acabessin al camió de les escombraries, presoners de la indiferència. «Cada vegada que el Liceu canviava de director, jo li ensenyava els prestatges, i tots passaven de llarg. Fins que va arribar Marco i de seguida es va adonar que aquest material s'ha de salvar». El diagnòstic és a les mans de Jordi Castells i família, pràcticament els únics artesans capaços de restaurar les delicades escenografies. L'acord entre el Liceu i l'Institut del Teatre consta de dues fases: la primera és la cessió de decorats de vint produccions, l'autoria de la meitat dels quals encara no s'ha pogut esbrinar. «Posteriorment», explica Anna Valls, directora del Museu de les Arts Escèniques, «portarem a revisar el material de 38 muntatges més, tot i que poca cosa es podrà salvar».

La *Marina* de Salvador Alarma, el *Don Gil de Alcalá* de Ramon Batlle i el *Terra baixa* de Francesc Pou, juntament amb les escenografies de Mestres Cabanes, són algunes de les escenificacions rescatades de les flames que Castells revisarà, fotografiarà i docu-

mentarà. «Llavors, les conservarem en bones condicions al museu», afirma Valls. «Restaurar-les? En principi, no. No tenim espai per exhibir-les, n'hi ha que fan 10x10 metres. Però l'inventari fotogràfic es pot consultar a <http://escena-digital.institutdelteatre.cat>».

MATRICULA'T ARA I TRIA LA TEVA PROFESSIONI. T'OFERIM AQUESTS 2 CURSOS

Curs d'estètica

Requisit: 16 anys
2 anys de durada. De setembre a juliol.
Horari: dimarts, dimecres i dijous de 4 a 8 h

MATRICULA'T ARA
30%
de descompte

Curs d'estètica personal decorativa

Requisit: ESO acabada
1 curs acadèmic.

CENTRE AUTORIZAT PER LA GENERALITAT DE CATALUNYA DE GRAU MITJÀ (GFGM)

MANRESA

C/ Era Esquerra, 2

93 875 15 52

www.christabel.es

e-mail: christabel@christabel.es

VISTA PANORÀMICA DEL MAGATZEM
► La nau del Bruc és l'únic espai que té el Liceu fora de l'edifici de la Rambla de Barcelona. A l'interior s'emmagatzema el material de mobiliari, attrezzo i vestuari que es fa servir a les òperes, i des d'aquest punt també es carreguen els camions quan els muntatges del Liceu, sovint coproduccions amb altres teatres d'arreu del món, van de gira per Europa. Quan el Liceu es va cremar, el dilluns 31 de gener del 1994, la nau va ser el lloc on van treballar, durant quatre anys, els tècnics del teatre.

EL VESTUARI, EN ARMARIS
► La roba que utilitzen els cantants de les òperes es guarda en un espai ben ordenat de la nau del Bruc, dins uns armaris ben localitzables i fàcils de transportar amunt i avall amb els camions.

LLOTGES ANTIGUES
► Unes de les relíquies que es poden contemplar al magatzem són les butaques que hi havia al Liceu abans de l'incendi. Uns seients que són testimoni del pas del temps.

L'ÒPERA PENDENT
► L'incendi va fer impossible que es dugués a terme, com indica aquest panell, la funció del *Mathias der Maler*, de Paul Hindemith, a les 9 del vespre del 31 de gener del 1994.

► **UNA CAIXA DE SORPRESES DE 8.500 M2** al terme municipal del Bruc (Anoia). Un espai ple de material i moltes curiositats. **1** Un operari salta per damunt de l'escenografia del segon quadre del primer acte de l'*Aïda* de Verdi creada per l'artista manresà Josep Mestres Cabanes. **2** El cap de logística del Liceu, Xavier Antich, mostra les *diablers*, els jocs de llum que es fan servir en les representacions d'*Aïda*. **3** En uns prestatges, en un entresolat del magatzem, es guarden nombroses escenografies malmeses. L'acord entre el Liceu i el Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre permetrà recuperar-ne algunes, però moltes s'hauran de llençar. **4** Un logotip del Liceu reposa en un racó de la gran nau industrial del Bruc. **5** El magatzem és ple de peces d'attrezzo de les produccions operístiques del gran teatre barceloní, com aquesta calavera que mostra la fotografia

Escola de Ballet Olga Roig

KURSAAL

GALA DE BALLET

Diumenge, 14 de juny, a les 6 de la tarda

VIATGES TADAVI TOURS S.L.

MADRID AMB AVE
4-5 JULIOL (2 DIES-1 NIT)

VISITES: PALAU REIAL-PALAU DEL PARDO-MUSEU DEL PRADO - PARC DEL RETIRO-

EL PREU INCLOU: AUTOCAR ANADA I TORNADA A LLEIDA PER AGAFAR L'AVE. BITLLET ANADA I TORNADA AMB AVE LLEIDA-MADRID-LLEIDA-VISITA PANORÀMICA DE MADRID EN AUTOCAR I A PEU. HOTEL 4 * CÈNTRIC EN P.C. GUIA ACOMPANYANT DE TADAVI I GUIA LOCAL ½ DIA A MADRID I LES VISITES ABANS ESMENTADES

PREU EN HAB. DOBLE:

299 €

SUPLEMENT INDIV.:

32 €

LLACS ALPINS
19 AL 25 AGOST (7 DIES-6 NITS)

VISITES: TURÍ-LLAC MAGGIORE-BELGIRATE-LOCARNO LLAC DE COMO-BELLAGIO-ILLES BORROMEU-LUGANO-VERONA-PENINSULA DE SIRMIONE-LLAC DI GARDA .ETC...

EL PREU INCLOU: VIATGE EN AUTOCAR-HOTELS DE 3 ESTRELLES SUPERIOR EN RÈGIM DE P.C. GUIA ACOMPANYANT DE TADAVI DURANT TOT EL VIATGE.

PREU EN HAB. DOBLE:

960 €

SUPLEMENT INDIV.:

230 €

(Sortides des de tots els pobles de les valls del Llobregat i el Cardener)

C/ Sallent, 10 – Tel. 93 839 15 04 – Fax 93 839 06 95 – 08670 NAVÀS

viatgestadavi@globalcat.net – www.tadavi.group-team.com

TENDÈNCIES

COMPETENT. La competència és la qualitat del competent, i del mateix grup són competir, enfrontar-se, rivalitzar, pugnar. Si incompetent –dimensió jurídica al marge– és sinònim de maldestre, inútil i insolvent, sembla clar el missatge antropològic de les afinitats lingüístiques: en un món que funciona, la competitivitat és imprescindible si es vol que cadascú doni el millor de

PARAULES

si mateix. Això ho van experimentar tristament els règims del socialisme real, que se'n van anar en orris per això –i perquè els ciutadans volien tele en color a casa, vídeo i un Mercedes enlloc del Trabant–, però semblen haver-ho oblidat els nostres pedagogs, entestats a educar les criatures en la utopia bonista cada cop més allunyada de la ferotge realitat. / **Miquel de Palol**

MARTA PICH

Operarios trabajan en el almacén de El Bruc para trasladar los telones cedidos al Institut del Teatre.

De las cenizas del Liceu

* ANA MARÍA DÁVILA

Pudo haber sido una mañana cualquiera. Una mañana de invierno soleada, luminosa y razonablemente cálida, como todas las mañanas mediterráneas. Pero aquella densa columna de humo que ensombreció el centro de Barcelona fue como un telón que cayó a plomo sobre la ciudad. El voraz incendio que destruyó el Gran Teatre del Liceu el 31 de enero de 1994 marcó un antes y un después para la vida cultural catalana. Muchas cosas –y no sólo materiales– se destruyeron aquel día. Otras, milagrosamente, se salvaron.

En la memoria de muchos barceloneses habrá quedado fijada para siempre la imagen de los bomberos y personal del teatro po-

niendo a salvo los valiosos cuadros de Ramon Casas que embellecen las paredes del Cercle del Liceu. En cambio, mucho menos conocida es la odisea vivida por otro valioso patrimonio liceístico: los hermosísimos telones pintados, obra de reconocidos escenógrafos catalanes como Josep Mestres Cabanes y Salvador Alarma.

Rescatados del fuego en condiciones «infrahumanas», según recuerdan los que vivieron esos momentos, los valiosos decorados fueron trasladados a un almacén del teatro en el municipio de El Bruc. Ahora, el Liceu los ha cedido al Institut del Teatre, para que pasen a formar parte del Museu de les Arts Escèniques. Ésta es su historia.

Sigue en **página 6**

.ESCENA

FOTOS: MARTA PICH

La magia de papel pintado que sobrevivió a las llamas

Después de 15 años almacenados (y olvidados), los históricos decorados operísticos pintados por Mestres i Cabanes y otros escenógrafos cobran nueva vida. El Liceu los cede al Institut del Teatre, que los incorpora al Museu de les Arts Escèniques. Ahora salen a la luz para ser catalogados y fotografiados

Viene de primera página

Pretendían reproducir pictóricamente la realidad, pero mejorándola idealizada. Crear, a través de la magia del papel pintado, la ilusión de formas, volúmenes y luces. Una tradición escenográfica que tuvo su punto culminante en la figura de Josep Mestres i Cabanes, responsable del Taller de Escenografía del Gran Teatre del Liceu desde 1941 a 1956. De su mano y también de la de otros reconocidos escenógrafos como Salvador Alarma, surgiría un fantástico mundo de telones pintados, que en la primera mitad del siglo XX ambientaron las óperas del escenario de la Rambla.

● «Desde que en el MET de Nueva York hay un telón de Alarma, entendí que este material se debía conservar»

Un valioso patrimonio cultural y artístico que también sufrió los devastadores efectos del voraz incendio que destruyó el coliseo lírico barcelonés en 1994. Quienes vivieron aquella dantesca mañana de enero, recuerdan muy bien lo que ocurrió. «El fuego llegó a tocar la pared de las dependencias donde se guardaba todo este material. El fuego no lo afectó, pero igualmente tuvo que soporitar unas temperaturas altísimas. Rescatarlo fue una labor infrahumana. Tuvimos que sacarlos telón por telón», relatan algunos miembros del personal del teatro que vivieron la tragedia.

Rescatados así del fuego, los telones —decenas de metros cúbicos de papel doblado, sucio y chamuscado— fueron trasladados a una nave industrial de El Bruc, donde el Liceu instaló su cuartel general técnico durante los penosos años de la reconstrucción. Y tal como llegaron, se apilaron en unas enormes estanterías situadas al fondo de la nave. Reabierto el teatro, el local se reconvirtió en almacén de las nuevas escenografías. Y los telones, siguieron allí.

«De tanto en tanto, alguien me decía que para qué guardábamos todo esto, que se trataba de un material irrecuperable. Pero yo me resistía a tirarlo. Desde que en el MET de Nueva York hay colgado un telón de Alarma, yo entendí que esto era un material histórico que había que conservar», cuenta, ahora, Víctor Antich, Jefe de Logística del Liceu.

Todo cambió el día que Joan Francesc Marco, el nuevo director general del teatro, visitó las dependencias. Ya al primer golpe de vista, Marco tuvo claro que había que buscar una fórmula para recuperar y conservar aquel material. Y buscó un interlocutor. De esta forma, el pasado 5 de mayo, el Liceu firmó un convenio con el Institut del Teatre para la cesión de estas obras, con el objetivo de que pasen a formar parte del Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques (MAE).

La iniciativa se ha concretado en la

donación de los 20 decorados menos deteriorados; entre ellos las escenografías firmadas por Mestres i Cabanes para *Los maestros cantores de Nüremberg* (1944-50), *Parsifal* (1941-41) y *Sigfried* (1951); Salvador Alarma (*Marina*, 1938); Ramon Batlle (*Tannhäuser*, 1950; *La Bohème*, 1951 y *Don Gil de Alcalá*, 1951); Josep Maria Espada (*Las golondrinas*, 1951) y Francesc Pou (*Terra baixa*, 1956). El resto es material sin autor identificado, correspondiente a unas diez óperas, entre ellas *El barbero de Sevilla*, *Walkiria* y *Mariñela*.

«Dos o tres de estas escenografías están prácticamente completas y de las otras se conservan, al menos, algún acto completo o que se puede completar digitalmente. En cualquier caso, lo importante es poder conservar este material, porque cada una de estas piezas es una obra de arte en sí, un auténtico cuadro», opina Antich.

Los responsables del MAE también lo tienen claro. Su directora, Anna Valls, tiene ahora ante sí el reto de preservar este patrimonio. «Nuestro objetivo ahora no es restaurar sino preservar», explica. «El objetivo de la donación es limpiar, inventariar, fotografiar y guardar adecuadamente todo este material, de manera que si, más adelante, se quisiera utilizar, pudiera llevarse a cabo una restauración propiamente dicha», añade la directora.

Anna Valls es consciente también que, por sus dimensiones, difícilmente el Museu podrá exhibir este material. «Se trata de telones de diez metros de altura. Esto es imposible colgarlo en ninguna pared», explica, mientras contempla cómo los operarios despliegan la escenografía que Mestres i Cabanes pintó para los *Maestros Cantores*, una de las aparentemente mejor conservadas. «Por eso la idea es fotografiarlo y colgar estas imágenes en la página web para que todo el mundo que esté interesado pueda contemplarlas».

El pasado día 10, después de tres lustros de semi olvido, los primeros telones iniciaban su traslado a unos talleres especializados donde manos expertas se encargarán de acondicionarlos con todo mimo y cuidado. Una operación que está previsto que finalice el próximo 30 de julio y que tiene un coste de unos 30.000 euros.

Pero eso es sólo la primera fase del proyecto. En la nave de El Bruc aún quedan muchos pliegos doblados y polvorientos, que todavía huelen a humo. «El material que está más deteriorado se ha guardado para una segunda fase. El problema es que no se sabe qué es exactamente lo que hay allí y es muy posible que el 70 u 80% sea completamente irrecuperable. Lo más probable es que sólo al intentar abrirlo, el papel se nos quede en las manos», opina Antich. Si aquello ocurriera, queda la posibilidad que el teatro quiera convertir los insalvables fragmentos en emblemáticos recuerdos. Debidamente enmarcados y certificados, seguramente se convertirían en un preciado objeto de deseo para los aficionados.

Arriba, despliegue de un telón pintado para su catalogación y traslado. Abajo, patrimonio liceístico almacenado en El Bruc.

EL VEREDICTE DELS ESPECIALISTES ■ El Taller d'Escenografia Jordi Castells ha revisat els decorats que el Liceu ha cedit al Museu de les Arts Escèniques per tal que els conservin. Entre les escenografies inventariades n'hi ha tres de l'artista manresà

El Liceu inventaria els decorats de tres òperes de Mestres Cabanes

► El taller de Jordi Castells ha revisat les tres escenografies salvades de l'incendi, que s'exhibiran a la web del Museu de les Arts Escèniques

TONI MATA I RIU | SANTA AGNÈS DE M.

■ No és que tot sigui mentida al món de l'escena, però sovint res no és el que sembla. Una campana de grans dimensions penjada al sostre intimidava, però mirada de prop se li veuen les costures de porexpan i ja no espanta tant. Arran de terra s'alça una ponedora d'ous que no acabarà en una granja ni habitada per gallines, sinó al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí. Les mans destres de Jordi Castells, el seu germà bessó Josep i la resta de l'equip s'ocupen dia rere dia que els decorats que teatres, museus i cadenes de televisió els encarreguen facin de l'aparença virtut. Una habilitat treballada durant dècades que aquests dies ha servit per inventariar els decorats salvats de les flames que el 1994 van devastar el Gran Teatre del Liceu. Els mateixos experts que van reconstruir l'escenografia d'*Aida* han testificat el bon estat de salut de les que el reconegut artista manresà Josep Mestres Cabanes va crear per a les òperes *Parsifal* (1941), *Els mestres cantaires de Nuremberg* (1946) i *Sigfrid* (1951).

El Taller d'Escenografia Jordi Castells, a Santa Agnès de Malanyanes, al terme municipal de la Roca del Vallès, oficina de fàbrica de fantasia. Des del Bruc (Anoia) hi van viatjar fa unes setmanes un conjunt d'una vintena d'escenografies de paper que criaven pols en un prestatge de l'enorme nau industrial que fa de magatzem del material que genera el Liceu. Una acció per evitar el deteriorament total dels històrics decorats que ha de permetre que una part del llegat artístic del teatre perduri.

Els mestres cantaires, Parsifal i Sigfrid, entre la vintena d'escenografies catalanes rescatades

L'equip de Jordi Castells ha revisat i documentat les peces oblidades des de feia quinze anys

Per calibrar l'estat de les escenografies, entre les quals hi ha les tres esmentades de Mestres Cabanes, a més d'altres d'autors, com Ramon Batlle, Josep Maria Espada, Salvador Alarma i Francesc Pou, el primer pas de l'operació va ser carregar els paquets i adreçar-los a l'únic taller que avui en dia encara té la capacitat de treballar aquest tipus de decorats de forma artesanal. Una feina que ha tingut lloc els darrers dies i que ha consistit a desplegar els telons per constatar-ne els estrips, la humitat i altres desperfectes. Un cop catalogada cada peça, documentada i fotografiada, s'han plegat curament per encabir-les en unes caixes amb destinació al Museu de les Arts Escèniques, ubicat a la Ciutat del Teatre, a Barcelona.

Les tres escenografies de Mestres Cabanes i la resta, però, no penjaran de cap sostre. Els decorats mesuren fins a 10 metres d'alt i d'ample, i només es poden exhibir en la seva magnificència en espais com els dels germans Castells. Un cop culminat l'inventari, el material fotogràfic i documental es penjarà a la web del museu (www.institutdelteatre.cat) per a consulta pública. En cap cas, però, no hi ha la intenció de restaurar-

los per tenir-los desplegats i permanentment exposats.

«Són uns decorats molt castigats, fets en plena postguerra amb un paper pobret i que ara ja és vell», va explicar Jordi Castells a *Regió7*, que va afegir que «la humitat també els va fer mal». Malgrat tot, tornar a obrir les escenografies que va compondre Josep Mestres Cabanes fa mig segle és un moment que rescata un bocí de la màgia de la seva estrena. El tractament informàtic maquillarà els desperfectes que s'hi hagin apreciat per aconseguir que els decorats recobrin el seu aspecte de cara al públic. «Els que tenen més plecs ens indiquen que van ser els més usats en el seu temps», va explicar el propietari del taller.

La identificació de l'autoria de cada escenografia no provoca cap dificultat en el cas de Mestres Cabanes. L'artista nascut a Manresa l'any 1898, i que va morir el 1990 a Barcelona, «signava totes les peces». Una firma inconfusible, els tres pals de la inicial del seu cognom com tres barres estirades, elegants. Castells va recordar que «Mestres va treballar molts anys al Liceu i es va acabar fent seu el lloc que ocupava». Unes caixes de fusta amb rodets com les que des del 2001 guarden els decorats de l'*Aida*, que periòdicament surten de viatge per bastir un muntatge operístic, acolliran ara les creacions dels escenògrafs catalans més rellevants del segle passat. Un repòs digne per a uns treballs que van fer de Mestres Cabanes un artista tan respectat a la catedral lírica que el renovat teatre, sorgit de les cendres del dantesco incendi, llueix el seu nom en una de les sales.

El Berenador de l'Agulla

Tel. 93 874 10 14 www.elberenador.cat

Per dinar a l'ombra

i per sopar a la fresca

Paelles

Berenar

a

tothora

“Xiringuito

de

Mojitos”

1

MARTA PICH

2

3

MARTA PICH

Maquetes de l'òpera *Aida*

Una visita a Manresa per copiar els teatrets de l'òpera «Aida»

TONI MATA I RIU | SANTA AGNÈS DE M.

■ Una dècada enrere, Jordi Castells va haver de passar uns dies a Manresa per enclaustrar-se al Museu Comarcal. La decisió del Liceu de restaurar les escenografies de l'òpera *Aida*, una de les creacions immortals de Mestres Cabanes, va obligar els membres del taller a desplaçar-se a la capital del Bages per copiar els teatrets que va fer l'artista i, posteriorment, poder-los reproduir a casa seva. «Gairebé vam fer una vida monàstica per dibuixar les maquetes, que no es podien treure de les vitrines», recorda Castells.

«L'*Aida* té més de vint peces, va ser l'obra culminant de Mestres. Hi va estar treballant durant vint anys, sense presses. S'hi va mirar molt, i el resultat va ser una preciositat», afirma Castells, que està convençut que «si no fossin tan fràgils, els decorats viatjarien per tot el món». La restauració va tenir el primer pas en l'estada a Manresa, «quatre o cinc de nosaltres, en una sala del museu, vam estar copiant els teatrets en guaix i aquarel·la. Ens calia tenir referències de cada quadre per si alguna part del decorat s'havia perdut». Segons el restaurador, «teníem el suport dels plànols de planta que indiquen on va cada peça. Calia tenir en compte tots aquests detalls per no perdre el punt de fuga de les diferents peces, la perspectiva de cada element, perquè n'hi ha que van en un pla més endarrerit que altres». Per al treball actual no els ha calgut tornar a la Catalunya central, perquè les escenografies no es restaurin, sinó que tan sols s'inventarien per documentar-les i exhibir-les per Internet.

4

► **EL TALLER D'ESCENOGRAFIA** on s'ha documentat una part de l'obra de Josep Mestres Cabanes. **1** Jordi Castells, al mig de l'escenografia de l'acte 2, quadre 2, del *Parsifal*. La imatge va ser captada a la nau del taller ubicat a Santa Agnès de Malanyanes. **2** El cap de logística del Liceu, Víctor Antich; la directora del Museu de les Arts Escèniques, Anna Valls, i Jordi Castells, envoltats de materials per a decorats. **3** Josep Mestres Cabanes sempre signava els seus treballs. En aquest decorat del *Parsifal* també és ben visible la firma inconfusible de l'artista manresà. **4** Castells assenyalava un estrip visible en un altre dels decorats de l'acte 2, quadre 2, de l'esmentada òpera de Richard Wagner. **5** Teló de fons d'un castell corresponent a l'acte 2, quadre 1 del *Parsifal*

5

NOU NISSAN QASHQAI
LA CIUTAT, EL SEU TERRENY DE JOC
URBANPROOF

Gamma Nissan Qashqai des de 18.700 €

SPECIAL SUMMER DAYS
NISSAN QASHQAI
1.5 dCi Tekna Sport
160 €/MES

DURANT 36 MESOS. Entrada 7.055,09 €
Quota final 10.305 €, TIN 5,95 %, TAE 1,32 %

SANFELIU MOTORS, S.L.
Sant Joan d'en Coll, 52 - 08243 Manresa - tel. 93 878 48 60

www.nissan.es PVP recomanat a la Península i a les Balears, pintura metàl·lica no inclosa. Inclou impostos, transport i Nissan Assistance. *Exemple calculat per a Nissan QASHQAI 1.5 dCi TEKNA SPORT. PVP recomanat a la Península i a les Balears 22.900 € (IVA, transport i impost de matriculació inclosos). Import per finançar: 13.844,91 € (inclou suport promocional NISSA exclusiu per al programa COD Qashqai). C. d'obertura: 380,74 € (2,75%). 36 quotes de 160 € i una quota final de 10.305 €. Entrada: 7.055,09 €. TIN 5,95%, TAE 1,32%. Preu total a termini: 23.500,82 €. Oferta vàlida fins al 30/09/09. Aplicable a particulars i autònoms que comprin un QASHQAI finançat a través de COD amb RCI Banque SA, Sucursal a Espanya. Num. RBE: 1570/09. Consum urbà: 8,4 l/100 km/ extraurbà: 5,7 l/100 km/ mitjà: 6,7 l/100 km. Emissions de CO₂: 159 g/km.

SHIFT the way you move

RAMON FERRANDIS

L'escenògraf responsable del projecte, Jordi Castells, amb la seva filla, Marta Castells, que ha coordinat l'equip encarregat de la catalogació

Els germans Castells inventarien decorats de la postguerra del Liceu

Els escenògrafs de Cardedeu han catalogat 12 obres que es van salvar de l'incendi de 1994

Cardedeu

Norma Levrero

Les mans dels escenògrafs de Cardedeu, els germans Castells, han resseguit aquests últims mesos els traços dels grans referents de l'escenografia catalana dels últims 100 anys. En el seu taller a Santa Agnès de Malanyanes, l'equip de Jordi Castells ha revisat i documentat una dotzena de decorats dels anys de la postguerra que pertanyien al Gran Teatre del Liceu. Els històrics decorats són obres d'artistes com Josep Mestres Cabanes, Ramon Batlle, Josep Maria Espada, Salvador Alarma i Francesc Pou i feia més de quinze anys que estaven oblidats. Es van salvar de les flames que el 1994 van devastar el Liceu ja que no hi va arribar ni el foc ni l'aigua i encara s'hi poden veure, tot i això, restes del fum i de la humitat que els van desgastar durant molts anys. "Els decorats que van tenir més èxit són els que estan més plegats però en general estan en bon estat, tot i que com que és paper, estan en part estripats, gastats, trencats", explica l'escenògraf responsable del projecte, Jordi Castells. Els decorats es van pintar entre els anys

RAMON FERRANDIS

En la majoria de decorats, fets de paper, s'hi poden veure les restes d'humitat i fum, però es troben en força bon estat

20, 30 i sobretot 40 i 50. "El paper a la postguerra era de poca qualitat i hem de pensar que a Europa en aquella època ja s'estava utilitzant la tela per fer els telons dels decorats", afegeix. En concret s'han recuperat, entre altres, els decorats de les òperes *Parsifal*, *Mestres Cantaires de Nuremberg* i *Sígfried*, de Josep Mestres Cabanes; *Tamnhäuser*, de Ramon Batlle; *Marianela*, de Maurici Vilanova i *Marina*, de Salvador Alarma. La feina de l'equip de Jordi Castells, encapçalat per la seva filla,

Marta Castells, ha consistit a desplegar els telons per comprovar l'estat en què es trobaven i inventariar-los. Alguns d'aquests no estaven signats i per tant una altra tasca ha estat la de catalogar-los i fotografiar-los. "Hem fet més de 2.500 fotografies", explica Marta Castells. "El més important ha estat poder descobrir i haver vist i tocat el traç dels pintors més importants de l'escenografia catalana", afirma Castells. Tot i que molts dels decorats estan en prou bon estat com per tornar-se a utilitzar, de

moment no es restauraran. "Aquestes escenografies són de molt valor i pensem que es podrien tornar a fer servir i tindrien el mateix impacte", opina Castells, que el 2001 ja va reconstruir en el seu taller l'escenografia de l'òpera *Aida* de Josep Mestres Cabanes, que se segueix utilitzant en teatres d'arreu del món. Ara, les obres cedides pel Liceu, passaran a formar part del fons del Museu de les Arts Escèniques de Barcelona. No es tindran exposades, sinó que restaran dins d'unes caixes especials.

Nous projectes per a teatre i televisió

Cardedeu

Norma Levrero

El taller dels germans Castells ja comença a preparar els decorats per a les noves temporades de teatre i televisió. Jordi Castells està treballant en l'escenografia d'un nou muntatge del ballari Cesc Gelabert anomenat *Sense fi i Conquissàbit*. També està construint el teló de fons d'una nova adaptació de *Cal·lígula*, que s'estrenarà a Madrid. A part de treballar també en l'escenografia dels nous muntatges de Julio Manrique, Jordi Castells també està treballant en el nou muntatge de la ballarina Sol Picó dirigit per Sergi Belbel, que obrirà la temporada del Teatre Nacional de Catalunya.

A part d'això, en el seu taller de Santa Agnès de Malanyanes, Castells està dibuixant, juntament amb l'artista de Cardedeu Cinta Vidal, els originals d'una òpera que es representarà a Berlín. El seu germà, Josep Castells, ha acabat una reproducció a escala real d'un galliner i una cuina de pagès que s'exposen al museu comarcal de l'Espluga de Francolí. També està treballant en unes reproduccions per a un museu de Toledo i en decorats per a les sèries de TV3 *Infidels* i *Ventdelplà*.

Divendres, 31 de juliol de 2009

CRÓNICAS
BURGUESASJosep Maria
Cortés

En el Palau Güell

La colección de Arturo Sedó de textos de obras de teatro y escenografía fue a parar al Palau Güell cuando este era ya propiedad de la Diputación, en la etapa de Müller i Abadal. La colección pasó de la biblioteca privada de los Sedó al edificio de Gaudí.

El legado
de los Sedó

El núcleo familiar Sedó Conde y Peris-Mencheta, génesis de grandes empresas industriales, publicaciones y colecciones bibliográficas

A Javier Sedó Conde, el periodismo, la tolerancia y la industria le corren por las venas. Gestionó Manufacturas Sedó, en la última etapa de la gran empresa textil instalada en la colonia de Esparreguera, y fue el primer objetivo criminal del incipiente terrorismo independentista de la época (el que fulminó a **Josep Maria Bultó** y a **Quinito Viola**). Se libró por los pelos y afrontó su cambio de sector como consejero del Grupo 16, propiedad del romántico **Juan Tomás de Salas** y de su hermano, **Alfonso**; también fue consejero y fundador de *El Mundo* en Catalunya. Su bisabuelo, **Francisco Peris Mencheta**, escritor, editor, diputado del Partido Conservador y senador vitalicio nombrado por Alfonso XIII, actuó de corresponsal en el frente de Marruecos y en la tercera guerra carlista; también cubrió las primeras obras del canal de Panamá, en un viaje sufragado por el marqués de **Campo**. Su abuelo materno, **Dionisio Conde**, fue el propietario de los almacenes El Siglo situados en la Rambla, antes de su incendio. Una vez consumada la decadencia del establecimiento y su traslado a la calle Pelayo, El Siglo fue adquirido por el millonario **Julio Muñoz Ramonet**, prófugo de la justicia, morador del Palau Ro-

RICARD SALVAT. El dramaturgo y agitador teatral recientemente desaparecido conoció a fondo la obra de Brecht gracias a su estancia en la Universidad alemana de Heidelberg. Fundó y refundó movimientos teatrales, pero su estrella fue languideciendo en los últimos tiempos.

bert (cuberterías de plata y techos cincelados con baños de oro) y dueño de casi toda la Catalunya textil que, en la segunda mitad del pasado siglo, fue cayendo empujada por el implacable efecto dominó de la deslocalización y el *dumping social* de los emergentes asiáticos.

Vinculado al consejo de *El Economista*, **Sedó Conde** emblematisa hoy al representante regional de las empresas editoriales españolas, un espécimen del *public affaire* en línea con la figura de **Joan Salvat**, actual consejero de Prisa. El consejero catalán –conjuga el corte diplomático y la gestión eficaz– está enraizado en sectores como la banca, con ejemplos como **Manuel Garí de Arana** (en el antiguo Banco Central) o **Pedro Fontana**, ex presidente del consejo regional del BBVA; y también en el mundo de la energía, donde hoy destaca **Antón Costas** (en la presidencia del consejo consultivo de Fecsa-Endesa) y en su momento brilló **Eduard Punset**, en la presidencia de la antigua Enher.

Sedó Conde se fogueó en el mundo textil en La Malagueña,

una fábrica participada por su familia levantada en los solares del marqués de **Larios**, y muy pronto consumó encargos de su propia empresa (concretamente, de una de sus fábricas situada en el barrio de Gracia), a la que su padre, **Antonio Sedó Peris-Mencheta**, encargaba camisas y pijamas a medida, con urdimbre de seda natural y trama de algodón con peinado *jumel*. **Sedó Peris-Mencheta** nació en la colonia textil de Esparreguera, vivió en la casa familiar de la calle Aragón (frente al tren descubierto) muy cerca de su tienda de complementos (**Gales** del paseo de Gracia, su suministro particular de ligas de calcetín), de su sastre (**Longás**) y de su camiserero (**Bel**). Llevaba siempre un Pattek Phillipe en la muñeca izquierda, gemelos de platino y se encargaba los zapatos a medida aunque no los estrenaba; se los hacía poner al conserje de su despacho para que los desfagara antes de ponérselos él. Una vez al año, cazaba perdices en la finca de Albacete de su amigo **Mateo Sánchez**. Frequentó la tertulia del general **Coco** en el Paredellada de Diagonal y alternó sus

EUSEBI GÜELL DE SENTMENAT. El heredero del linaje noble de los Güell y línea directa del gran mecenas Eusebi Güell vivió la intimidad musical y escénica de su familia en el palacete de Nou de la Rambla.

MIQUEL MATEU. Industrial, político, presidente patronal y coleccionista, envidió la colección de Quijotes de Juan Sedó Peris-Mencheta, hijo de Arturo Sedó Guitard. Este último marcó el esplendor de la empresa familiar textil.

ESTILOS DE VIDA

DESCÚBRALO EL SÁBADO CON

www.lavanguardia.es

LA VANGUARDIA

Libertad de opinión

es-

De la caída textil a la regeneración

Los Sedó, industriales textiles de tercera generación, vivieron la decadencia del sector y la reconversión de la imponente colonia de Esparreguera finalmente en museo de la historia de los telares y de la arqueología industrial. Los ladrillos rojizos de un tiempo

de esplendor se llenaron de mo-
ho en pocos años cuando el sec-
tor cayó herido de muerte a cau-
sa de las importaciones asiáticas,
un *tsunami* lento y poderoso que
ha barrido las riberas del Ter,
Cardener y Llobregat, donde se
asentaron los grandes.

veraneos entre Camprodon y Castellterçol, donde conoció a **Santiago Barceló**, un agente de cambio y bolsa enfundado siempre en americanas blancas, tocado con un *canotier* y conocido en el Círculo Ecuestre por su aversión patológica a comer cosas redondas (huevos, aceitunas, naranjas...). Tuvo amigos incondicionales, como los **Assens (Carmen y Vicente)**, **Manolo** y **Anita Taboada**; o el matrimonio **Juan de Dios** y **Pilar Trias de Bes**, conocidos por los **Sedó** con el sobrenombre de *los postres*, porque siempre aparecían en Castellterçol a la hora del café. En su segunda casa, situada en Sarrià, **Javier Sedó Conde** y su hermano **Antonio** conocieron de niños los conciertos de salón biblioteca. Estas sesiones tenían lugar los jueves por la noche, después de la cena, cuando llegaban con sus violines **Pepín Vidal-Cuadras** y su hermana **Chelo**. Su padre tocaba el violín y su abuelo paterno **Arturo Sedó Guixard** era pianista, además de presidente del potente grupo textil familiar, consejero de Sniace y propietario de la colección de obras dramáticas

más extensa de toda Europa, con 100.000 ejemplares algunos de ellos encuadrados por **Brugalla**. Años más tarde, **Joan Sedó Peris-Mencheta** (hijo de Arturo) amasó una colección de Quijotes envidiada por **Miquel Mateu**. Otro hijo de **Arturo**, **Luis Sedó**, fue senador, gobernador del Banco de España y presidente de las cámaras unificadas de Industria y Navegación.

La casa **Sedó**, con dos grandes pisos, sótano y *golfes*, estaba situada en una esquina del Eixample de aquellas que fueron *frontalitzadas* por el cartel inmobiliario de Barcelona; tenía frontón y una terraza con alberca mozárabe en el centro. Los domingos, misa en la capilla privada, seguida de chocolate con nata y melindros; en el almuerzo, paella de 21 comensales. A media mañana, **Arturo Sedó** jugaba a cesta punta con su chófer, **Santiago**; después de los postres, dormía la siesta con *Mini*, su gato de Angora, sentado sobre su enorme barriga, mientras sus nietos recibían una paga de cinco pesetas, jugaban al chapó y acudían a un espectáculo, constreñidos en el pequeño mundo

JAVIER SEDÓ CONDE. Fue el último gestor familiar de la gran empresa textil familiar, Manufacturas Sedó, y ha dedicado gran parte de su vida al mundo de la edición. Recogió el testigo de su bisabuelo Peris Mencheta, que vendió a los Porcioles *El Noticiero Universal*

de **Alejandro Ulloa**, los Vieneses o la zarzuela de turno.

En 1968, la Diputación de Barcelona adquirió la colección particular de **Arturo Sedó** y trasladó los volúmenes al Palau Güell, en el barrio del Raval, donde se unieron a otras colecciones privadas (**Mercè, Morera, Borrás, Guimerà, Asensi, Bastardes o el tenor Emili Vendrell**). Ahora, esta enorme documentación pertenece al MAE, Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques, aunque su pieza central, la colección **Sedó**, es una de las fuentes en las que han bebido las figuras del teatro catalán, como **Ricard Salvat** (recientemente desaparecido). **Salvat** fundó y dirigió la Agrupación de Teatro Experimental junto a **Miquel Porter** y, tras su paso por la Universidad de Heidelberg, profundizó en la obra de **Bertold Brecht** y fundó la Escuela de Arte Dramático Adrià Gual (Eadeag), un ambicioso proyecto que recogía la idea de **Alexandre Cirici** de montar una suerte de Bauhaus, al estilo de Weimar. El legado teatral de los **Sedó** pasó bastantes años en el palacio de la calle Nou de la Rambla que habían ideado **Eusebi Güell** y el arquitecto **Antoni Gaudí**, con una sala central abovedada en la que el gran mecenas organizaba conciertos. En la actualidad, los bisnietos de **Güell, Carles** y **Eusebi Güell de Sentmenat**, recuerdan que la tradición musical se mantuvo durante mucho tiempo. Con el intervalo de la Guerra Civil en Comillas, los **Güell** fueron fieles al benefactor llenando de cultura la planta noble del edificio, reservada a la *sala de confianza*.

Construido con piedra calcárea, el edificio se levantó en 1888, el año de la Exposición Universal, el mismo que vio nacer *El Noticiero Universal*, el periódico fundado por **Francisco Peris Mencheta**, el citado bisabuelo de los **Sedó Conde**. Barcelona es el jardín de los caminos que se bifurcan, pero, a los ojos de la endogamia, la ciudad resulta una miniatura sólo digna de un **Balzac** menor.

ADRIÀ GUAL. Dramaturgo, poeta y pintor, es uno de los autores más innovadores del teatro catalán de finales del siglo XIX y principios del XX. Vivió de lleno la influencia del simbolismo y, especialmente, de Maurice Maeterlinck.

MIQUEL PORTER MOIX. Un hombre de teatro, de cine y de vanguardia, que vivió un momento dulce de la innovación escénica catalana como una ventana abierta a la Alemania del expresionismo y la Italia del Piccolo.

La vida no acaba a los cinco años

Colabora con Save the Children para evitar que diez millones de niños mueran antes de cumplir los cinco años.

Llama al 902 013 224 o haz un donativo en www.savethechildren.es o en Santander: 0049 0001 52 2410019194.

Save the Children
Protegiendo a los niños desde 1919

Una instantània del recital de l'any passat a Valls. A. ESTALLO

El pianista Alexandre Bodak actua avui en el cicle «Nits de clàssics» de Valls

A. ESTALLO / Valls
● Alexandre Bodak, el pianista que tant va entusiasmar el públic la temporada passada en el cicle *Nits de clàssics*, que organitzen els Amics de la Música de Valls, tornarà avui dimecres, a tres quarts de nou del vespre, al Teatre Principal.

Sembla que el pianista d'origen rus, però resident a París des de fa anys, no haurà d'usar les botes que va prometre portar per combatre les baixes temperatures del teatre de la capital de l'Alt Camp. Aquest mateix cap de setmana el Principal acaba d'estrenar el nou sistema de calefacció que s'hi ha instal·lat i que substituirà els pocs radiadors de tipus elèctric que hi havia a l'exterior de la sala. Així, amb l'ambient ben temperat, el concertista protagonitzarà el concert de Santa Cecília amb un programa estructurat en dues parts que s'obrirà amb tres danses d'Alberto Ginastera (1916-1983). Bodak tancarà la primera meitat amb

obres d'Heitor Villa-Lobos: *Lenda do Caboclo*, *Valsa de Dor*, *Alma brasileira* i *Impressoes serestas*. Per a la segona part del recital, Alexandre Bodak ha reservat dos preludis i un moment musical de Serguei Rakhmaninov, un compositor que va compartir amistat amb l'àvia d'Alexandre Bodak. Alexandre Bodak té la intenció de tancar l'espectacle amb els nocturns *Opus 55, número 2* i *Opus 48, número 1* de Chopin. D'aquest autor polonès, el públic també podrà escoltar *Tres impromptus* i *Ballada Opus 23*. Bodak, que va començar els estudis de piano a Alger, on el seu pare era cònsol de Polònia, va recórrer tot el món degut a la feina del seu progenitor. El concertista està relacionat amb els grans mestres de la música i el gener del 1995 va participar en la presentació mundial de la *Sinfonia concertant per a sis pianos i orquestra*, de Marius Constant, dirigida per George Prêtre.

TARRAGONA

El saló de te Sàhara rep un premi a la normalització lingüística

● Tarragona. El saló de te Sàhara ha rebut el premi a la normalització lingüística de la Confederació de Comerç de Catalunya, que es va entregar en el marc de la VI Convenció de Gremis i Associacions de Comerciants de Catalunya, a Lleida. El jurat va destacar d'aquest centre l'oferta de serveis en català; la col·laboració en la campanya *Oberts al català*, que enguany se centrava en els establiments regentats per nouvinguts, i l'atenció al públic en català, gràcies a l'assistència a cursos de català. D'altra banda, el Supermercat Xinès del carrer Mallorca de Tarragona ha guanyat el premi extraordinari 2009 per a l'aplicació del pla d'assessorament *Oberts al català* per la seva col·laboració i implicació en la campanya. La presidenta del Consorci de Normalització Lingüística, Rosa Rossell, vol felicitar els dos premiats: «És un model per a la resta d'establiments, tant els que estan regentats per nouvinguts com els que estan regentats per gent d'aquí, que a vegades tenen mancances en l'atenció al públic en català.» / EL PUNT

La Tardor Literària treu de l'oblit les autores tarragonines de tots els temps

Comencen a la delegació de Cultura les jornades «Escriptores tarragonines»

CARINA FILELLA / Tarragona
● Donar a conèixer i, de retruc, homenatjar les escriptores tarragonines que en els darrers dos segles han hagut de fer mans i mànigues per fer-se

un nom «en un territori que era patrimoni dels homes i en el qual no ho tenien fàcil perquè estava vetat per a les dones», és l'objectiu de les jornades que ahir van començar a la dele-

gació de Cultura de Tarragona, segons Carme Oriol, directora del departament de filologia Catalana de la URV. La veterana Olga Xirinacs va oferir la conferència inaugural.

Cada any, el departament de filologia catalana de la Universitat Rovira i Virgili (URV) i l'Ajuntament de Tarragona organitzen per la Tardor Literària unes jornades monogràfiques sobre algun aspecte relacionat amb el món de les lletres. El modernisme literari a Tarragona, la postguerra literària o, l'any passat, la història del teatre han estat alguns dels temes escollits. I enguany han volgut que el protagonisme fos per a les dones escriptores, «sovint oblidades i poc estudiades», segons els organitzadors. La regidora de Cultura, Carme Crespo, va dir ahir en la inauguració de les jornades, a la delegació de Cultura, que a més de «donar a conèixer a la ciutadania les escriptores tarragonines», el cicle també ha de servir per «retre'ls un homenatge». Per Carme Oriol, amb les jornades es vol «donar un espai social a les autores».

Per obrir i tancar les jor-

Inauguració de les jornades, ahir a la tarda, a la delegació de Cultura de Tarragona. / J.F.

nades s'han triat dues de les autores més veteranes. La conferència inaugural, ahir a la tarda, va ser a càrrec d'Olga Xirinacs, i la clausura (dijous, a les set de la tarda) l'oferirà Montserrat Abelló. Entremig, durant les jornades es parlarà també d'algunes de les «pioneres», com Jose-

pa Massanés (1811 - 1887), Antònia Opisso (1853 - 1965) i Regina Opisso (1879 - 1965).

Ahir, després de la conferència inaugural, l'escriptor Joan Cavallé va pronunciar la conferència *L'excepció de la regla: Tarragona vista amb ulls de dona*. Tot seguit es va

presentar el llibre *Tarragona: espai festiu, espai teatral* (Cossetània) que recull les actes de les jornades de l'any passat.

Les ponències tenen lloc a la delegació de Cultura de Tarragona. A banda del públic general, s'hi han inscrit 53 alumnes de la URV.

Arola editarà una revista especialitzada en arts escèniques, «Hamlet»

CARINA FILELLA / Tarragona

● L'editorial tarragonina Arola suma ara a la publicació de llibres l'edició d'una revista mensuals especialitzada en arts escèniques. El número zero de la nova capçalera, que durà el nom *Hamlet. Revista d'arts escèniques*, es presentarà el 9 de desembre al Teatre Romea de Barcelona i el primer número serà al carrer el 15 de febrer o el dia 1 de març, dates que, segons va explicar ahir Alfred Arola, responsable de l'editorial tarragonina, encara no estan concretes. Serà, segons Arola, «una revista que abastarà totes les arts escèniques: teatre, circ, òpera, musicals...».

El director de continguts de la nova publicació és el dramaturg, director i actor teatral barceloní Damià Barbany, i el cap de redacció, el crític de teatre San-

Portada de la revista.

tiago Fondevila. La revista neix en llengua catalana, tot i que l'editorial no descarta fer-ne pròximament una versió en castellà.

La revista es publicarà en color, en un format de 33 x 24 centímetres. *Hamlet*, que en el número zero té 88 pàgines, inclourà diverses seccions fixes:

L'Intercanvi Amb, que en cada número oferirà dues entrevistes (en el número 0 els entrevistats són l'actriu Sílvia Munt i el director italià Pippo Delbono); la secció L'Espectacle dels Ulls –catorze planes amb molt contingut visual que en el número 0 es dedica al muntatge *Rock'n'Roll*, de Tom Stoppard– i Calidoscopi Teatral, «una secció que donarà una visió del teatre que es fa als Països Catalans i també a la resta del món», segons Alfred Arola. També s'hi inclouran crítiques i un apartat dedicat al Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre, entre d'altres.

Entre els col·laboradors en aquest número zero s'hi troben l'escriptor Eduardo Mendoza, els crítics teatrals Joan Anton Benach i Begoña Barrena i l'artista

Carles Santos, autor de la contraportada. De fet, segons Arola, la intenció és que la contraportada de la revista reproduïxi en cada número l'expressió plàstica d'algun creador. «Volem fer una revista de contingut, d'anàlisi de fons, que cada mes mostri què s'està fent arreu en arts escèniques», segons Alfred Arola.

L'editorial tarragonina ha fet una tirada de 7.000 exemplars del número zero, que es distribuirà de manera gratuïta. Posteriorment, la revista es vendrà al preu de 6 euros i Alfred Arola confia que es puguin consolidar els 10.000 exemplars mensuals.

Arola Editors comptarà amb corresponents a Nova York, Buenos Aires, Berlín, Londres, Madrid i el País Basc, entre altres punts.

FIGURINISME

VESTIR TEATRE

El vestuari que apareix al costat de les figurinistes forma part del Museu de les Arts Escèniques, MAE, de l'Institut del Teatre. <http://escenadigital.institutdelteatre.cat>

Si suméssim els anys d'experiència professional de totes quatre dedicats al figurinisme arribaríem al segle de dissenys, repunts i teles de tots els colors. Malgrat que se situen en un segon pla mediàtic, els dissenyadors de vestuari compleixen una tasca fonamental en la creació d'un espectacle. Maria Araujo, Mariel Soria, Montse Amenós i Mercè Paloma ens expliquen en què consisteix la seva funció. Els seus llapis estan tan afilats com les seves agulles.

La nostra vestimenta ens defineix i ens diferencia. Un bon actor sap la importància que té el vestuari a l'hora de crear un personatge. També els directors, que l'utilitzen com un dels recursos imprescindibles en el moment de crear el joc escènic. El vestuari és un dels trets que definiran l'espectacle, que li donaran la seva personalitat. És un treball fonamental que tendeix a passar desapercebut. El col·lectiu de figurinistes del teatre és pràcticament desconegut pel gran públic malgrat que és una peça imprescindible dins del procés de creació d'un muntatge. La seva feina, com la de la resta de l'equip artístic, comença amb una primera lectura del text. És aleshores quan arriba la

gran pregunta: "estem en època?", aclareix Maria Araujo, responsable, entre altres muntatges, de *Rock'n'Roll* d'Àlex Rigola o dels darrers espectacles de Xavier Albertí, *El bordell* i *La corte del faraón*. Fer un Shakespeare no es tradueix automàticament en un vestuari victorià, continua. Un cop esbrinat el context de l'obra comença la part dels dissenys, l'elaboració dels figurins. Abans dels dibuixos jo escullo els teixits, ells em diran com ha de ser el vestit, si ha de quedar encarcerat o si serà una cosa més volàtil, afegeix Araujo. Mariel Soria, per la seva part, considera que el més important quan agafes el llapis és tenir un alt coneixement del cos humà. Jo venia del món de la il·lustració, i

EL VESTUARI ÉS UN DELS TRETS QUE DONEN PERSONALITAT A UN ESPECTACLE

per tant era conscient de la importància del moviment, aclareix Soria, responsable dels figurins de *La dama de Reus* del TNC i dibuixant habitual del setmanari *El Jueves*. Abans d'acabar el vestit m'assabento de qui farà el paper. L'actor, la seva mobilitat i gestualitat em donen el matís que necessito. Després d'una posada en comú amb la resta de l'equip artístic, comença a confeccionar-se el vestuari a partir dels dibuixos. Quasi sempre en tallers independents, per professionals de la costura i sota la supervisió directa dels figurinistes. Un cop acabat, el resultat s'ha d'inserir com una peça més dins l'engranatge de l'espectacle. Un vestuari ha de ser invisible, explica Araujo. El bon vestuari és el que passa desapercebut, el que treballa a favor de la versemblança global del muntatge.

POLIVALENT, DIPLOMÀTIC I PUNTUAL

Els bons professionals del figurinisme saben que una del virtuts que han de tenir és la versatilitat. Les arts escèniques són un camp molt ampli on cada gènere té les seves pròpies necessitats. En dansa és més complicat, perquè es requereix un patronatge especial que porti més flexibilitat, explica Mercè Paloma, que darrerament ha signat projectes com el musical *Boscós Endins* de Dagoll Dagoll. També l'òpera amaga parti-

cularitats molt concretes. Segons Mariel Soria és totalment diferent del teatre de text. Treballen amb un calendari molt ajustat, són companyies molt grans i els assajos musicals ens deixen sense gairebé temps per treballar amb els cantants. La diplomàcia, ens confessen, és una altra de les qualitats del figurinista. La nostra feina és pactar. El director ha d'estar satisfet i els actors, que són els que porten la roba, més encara. Nosaltres hem de fer de pont, reconeix Mercè Paloma. Mariel Soria destaca la responsabilitat de la professió amb els temps

d'entrega. El vestuari s'ha de lliurar com a màxim vint dies abans de l'estrena, puntualitza. L'actor ha d'incorporar-lo, fer-lo seu per trobar més ràpidament el personatge.

DISSENY O ESTILISME

En una època en què la feina del director sobresurt per damunt de la resta de l'equip artístic, els figurinistes queden en un segon pla de cara al públic i als mitjans. Fa anys es parlava més del vestuari, recorda Montse Amenós, dissenyadora d'espectacles com la comèdia *El llibertí* o el musical *Aloma*. S'ha estès la creença errònia que és una disciplina supeditada a la visió general de

EL GROC, COLOR TABÚ

Tothom sap que dins del món del teatre hi ha reticències a emprar el color groc. Es diu que Molière va morir a l'escenari mentre vestia aquest color. Els prejudicis encara són presents en la professió. Jo el groc no l'he posat mai, reconeix Maria Araujo. Al principi de la meua carrera vaig tenir un parell d'accidents on hi havia la presència d'aquest color, i des d'aleshores compro directament l'ocre. Mariel Soria considera que és un color fonamental i lamenta haver-ne de prescindir en molts casos: El groc és llum, afirma. Mercè Paloma respecta que molta gent encara mantingui viu el mite. Ho entenc a nivell personal, però un espectacle no pot estar en funció d'aquestes coses. Montse Amenós també renega de la tradició. Jo crec que són supersticions absurdes, que, a més a més, canvien amb el país. A Itàlia, per exemple, el color prohibit és el morat.

UN MUSEU PENDENT

Els valuosos fons del Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques (MAE) es troben actualment sense un espai on poder exposar-se. L'Institut del Teatre és el responsable de custodiar aquest monumental dipòsit que inclou figurins, titelles, vestuari, disseny d'escenografia o cartells. A l'espera d'una seu, tot aquest fons es pot consultar via web a través de l'adreça electrònica escenadigital.institutdelteatre.cat. Es tracta de més de 16.000 imatges que documenten diferents èpoques del teatre català. La col·lecció inclou uns 7.300 figurins i unes 700 imatges de peces de roba.

direcció. Nosaltres no som artesans que fem el que se'ns dicta, som artistes, puntualitza. El fet que cada cop la feina de figurinista estigui menys reconeguda té a veure, en part, amb la tendència realista que la televisió i el cinema han fet extensiva al teatre en el pla estilístic. Això obliga el figurinista a desenvolupar, molts cops, la feina d'estilista i a incorporar materials del carrer al muntatge. El teatre més contemporani o el que s'ajusta a l'etiqueta de trencador comporta una feina més convencional a nivell de disseny, explica

Amenós. Els clàssics o els muntatges d'època et permeten un treball més creatiu, més de disseny. Sortir al carrer a buscar roba per les botigues no és una feina que m'agradi fer, afegeix. Mercè Paloma, a diferència de les seves companyes, es declara gran fan del Zara i d'anar a buscar elements de tota mena per les botigues de complements. He fet coses raríssimes, confessa, fins i tot anar al sex shop per completar un vestuari. No exagera, Paloma és l'encarregada habitual dels vestuaris de l'inclassificable Calixto Bieito.

Agraïm a l'Institut del Teatre la seva col·laboració en la realització de les fotografies que il·lustren aquest reportatge.

el fascinant llegat de Tórtola Valencia

Belén Ginart

En els soterranis de l'edifici de l'Institut del Teatre de Barcelona, just on la muntanya de Montjuïc comença a enfilarse cap al cel, hi roman, gairebé amagat, un veritable tresor. La discreció pròpia dels arxius i magatzems de peces valuoses i obres d'art, amb una arquitectura laberíntica feta d'esteranteries muntades sobre rails i accionades per volants manuals, no permet endevinar-ho a simple vista. I les (poques) exposicions temporals organitzades al llarg de la seva història no han permès al gran públic copsar la grandesa dels fons que custodia el Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques (MAE). Però el cert és que, amb paciència i una bona guia com les que poden oferir Anna Valls, directora de l'entitat, o Ana Vázquez, responsable de la Unitat d'Investigació Documental i Formació Especialitzada, els mateixos armaris mòbils esdevenen una cova de les meravelles, molt preuada pels especialistes. El seu fons bibliogràfic i documental és un dels més importants d'Europa, especialment en l'àmbit català i el Segle d'Or espanyol.

Entre els centenars de milers de peces que custodia (100.000 programes de mà, 125.000 llibres, 5.000 manuscrits, 600 vestits...), hi ha una gran part del fascinant llegat de Carmen Tórtola Valencia (Sevilla, 18 de juny de 1882-Barcelona, 15 de març de 1955), una ballarina envoltada de misteri i carregada de curiositat i talent, que ha passat a la història per la seva renovadora forma d'entendre la dansa, farcida d'influències orientals, apreses tant en l'observació directa com en una exhaustiva recerca en biblioteques. I que, gràcies a una equilibrada barreja entre la bellesa física, una personalitat potentíssima i la categoria del seu art va triomfar en escenaris d'Europa i Amèrica, va enlluernar intel·lectuals i polítics i va passar per la vida sense generar mai indiferència. Des de l'admiració més sincera (Rubén Darío, Valle Inclán i Pío Baroja van ser només alguns dels autors de l'època que van deixar constància escrita del seu interès pel per-

sonatge) al més ferm rebuig (avançada al seu temps, no era una figura gens apreciada entre la jerarquia eclesiàstica, que no va dubtar en qualificar-la d'immoral).

Suntuosos vestits, els baguls en què els transportava pel món –plens d'enganxines que dibuixen el veritable mapa de la seva afició viatgera–, targes de visita, cartells, àlbums de fotografies i de retalls de premsa, postals i quadres, com aquest meravellós retrat vestida de maja en què Rafael de Penagos va captar tota l'essència del seu ball, conformen el gruix de l'herència personal de Tórtola Valencia. En morir la va deixar en mans d'Ángeles Margret Vilà, oficialment la seva filla adoptiva i, segons totes les veus oficioses, companya sentimental durant bona part de la seva vida. Més enllà de l'autenticitat de la rumorologia, el que és objectivament cert és que l'hereva només la va sobreviure sis anys. Després del seu traspàs, el fons de l'artista va passar al museu.

Ana Vázquez sap que, en qualsevol cas, el llegat no està complet. Hi ha material repartit en d'altres institucions (com ara el Museu Egipci de Barcelona, que li dedicarà un homenatge per la seva relació amb la terra dels faraons), i d'altre que, n'està segura, encara no ha sortit a la llum. "No tenim la seva correspondència, ni hem trobat les seves memòries. Sabent com n'era

de narcisista, de la qual cosa en són prova tant els reculls de premsa que es feia ella mateixa com la gran quantitat d'autorretrats que va pintar, també dipositats aquí, segur que hi ha una biografia seva guardada en algun lloc", diu Vázquez. "Però com que va tenir una vida tan agitada i es va relacionar amb tanta gent, possiblement està amagada sota clau a casa d'algun notari, a l'espera que hagi passat més temps des de la seva mort perquè ningú no se senti afectat pel que hi explica." Són especulacions. Però confirmen que, més de mig segle després de la seva desaparició, Tórtola Valencia continua alimentant el seu propi mite. ➔

Cartell de R. Penagos.

L'Institut del Teatre es connecta a l'Anella Científica

L'entrada d'aquesta institució quasi centenària a l'Anella té per objectiu reforçar el seu caràcter investigador i posar-se a l'alçada dels principals centres de formació i recerca del nostre país. Connectat a una velocitat de 100 Mbps amb fibra òptica, l'Institut del Teatre (IdT) podrà servir-se també de recursos multimèdia per a la formació dels seus més de 600 estudiants i afrontar els nous reptes que es deriven de la homologació de les seves titulacions a l'espai europeu.

Amb la seva connexió el passat 1 d'octubre, l'Institut del Teatre disposa d'una amplada de banda de 100 Mbps amb fibra òptica. Això permetrà a l'Institut, d'una banda, avançar substancialment en les seves tasques de recerca, impulsant projectes punters com la Memòria Audiovisual de les Arts Escèniques de Catalunya o la participació en el projecte europeu ECLAP, que té per objectiu desenvolupar una biblioteca digital europea de materials digitals relacionats amb les arts escèniques.

D'altra banda, adaptar les eines de formació a la nova realitat derivada de

l'aplicació de l'EEES. En aquest sentit, proporcionarà recursos com ara el servei de multimèdia que dóna suport a projectes de videoconferència, l'optimització dels accessos via web, o el servei d'accés remot per facilitar el teletreball a professors i investigadors. De moment, ja s'ha instal·lat el servidor amb la base de dades d'imatges Escena Digital, que en conté més de 20.000, descarregades amb assiduitat per estudiants, investigadors i afeccionats a les arts escèniques. Pel que fa al cabal, se'n preveu una ampliació un cop desenvolupada la Memòria Audiovisual de les Arts Escèniques de Catalunya,

que actuarà com a videoteca en línia.

La directora del Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques (MAE), Anna Valls, explica que la connexió a l'Anella es va produir "per la demanda de comunicació electrònica amb altres institucions a conseqüència de l'augment de la recerca i als nous projectes del MAE". D'aquesta manera, "la connexió garanteix un desenvolupament de noves aplicacions de gestió i difusió a l'Institut del Teatre".

Les expectatives d'ara endavant són, segons Valls, "col·laborar en la transferència de coneixements amb universitats i centres de recerca europeus i assumir projectes digitals compartits". A més, l'Institut del Teatre també es podrà servir de tots els serveis de valor afegit que ofereix l'Anella Científica, la qual, reflexiona Valls, "obre la possibilitat de pensar aplicacions que fins ara no ens podíem plantejar amb els recursos de què disposàvem".

La connexió desenvoluparà la recerca i la col·laboració en projectes europeus

L'Institut del Teatre, que depèn actualment de la Diputació de Barcelona, va ser fundat el 1913 sota l'impuls d'institucionalització cultural de la Mancomunitat de Catalunya amb el nom d'Escola Catalana d'Art Dramàtic. L'Ajuntament de Barcelona també el va gestionar parcialment durant els anys vint, mentre l'Institut anava canviant de nom i passant del català al castellà en funció del règim polític de torn. La Generalitat republicana en va agafar el control fins a la seva desaparició, en què va tornar a la Diputació i s'hi va instal·lar fins a l'actualitat.

La renovació més important de l'Institut és la que va dur a terme Hermann Bonnín, director del centre durant la dècada dels 70, amb l'ampliació del nombre de professors, l'ampliació de l'espai físic, la creació de les delegacions de Terrassa i Vic i, finalment, la creació del departament d'investigació, el qual ara entra en una nova dimensió gràcies a la connexió amb l'Anella Científica. L'Institut del Teatre també ha col·laborat estretament en els darrers anys amb la Universitat Autònoma de Barcelona i amb la Universitat Politècnica de Catalunya.

Instal·lacions de l'Institut del Teatre, a la Plaça Margarida Xirgu de Barcelona.